

An aerial photograph of a dense forest. The upper portion of the image shows a thick canopy of dark green coniferous trees. Below this, there is a transition to a mix of deciduous trees with vibrant autumn foliage in shades of yellow, orange, and red. The sky above is a clear, pale blue. The title text is centered over the forest.

LJEPOTA
BOSANSKOG
ŽIVOTA

Emin Langić

LJEPOTA BOSANSKOG ŽIVOTA

Autor: Emin Langić

Travnik, Juli, 2020. Godina

Nakon ljute zime stiglo je proljeće 1992 godine. Stajao sam na kućnom pragu i posmatrao buđenje prirode koja je posle prethodnog vremena izgledala nestvarno lijepo, usput me vraćajući u najljepše dane mog života na ovom svijetu. Jutro okupano suncem uz lagano pirkanje vjetra budilo je u meni sjećanja na rano djetinjstvo koje sam proveo sa meni dragim ljudima. Nisi morao tražiti niti ići daleko da spoznaš u kakvom smo rajskom vrtu svi skupa živjeli u to vrijeme. I tako dok sam osluškivao cvrkut ptica predan mirisu ljubičica, jagorčevine i četinara pored obližnjeg potoka nisam ni pomišljao da će ova čar prirode biti grubo prekinuta sa dešavanjima i događajima koji su uslijedili tog predivnog proljetnog jutra. Fijuk a odmah potom udar granate u obližnju stijenu bilo je samo po sebi odaslana poruka, ali i opomena za sve nas u selu. Ta strašna riječ RAT je najavljena udarom iz teškog oružja. Bilo je ostani i bori se ili ostavi sve što si sakupljao i zidao godinama. Narod bez oružja, goloruk bio je primoran da sa zavežljajem u ruci napusti svoja ognjišta s nadom i vjerom u BOGA, odmah je pristupio evakuaciji da bi u naredna dva dana dobro poznatim putevima i stazama stigao u Travnik. Od tada pa naredne četiri godine počinje patnja i surovo preživljavanje ovih ljudi. Bili su to dani tuge, očaja i beznađa pomiješani sa nadom u skorašnji povratak na

zgarišta i ruševine nama dragog doma. U razgovoru sa mojim prijateljima i rodbinom osjetio sam neobično jaku energiju, optimizam i odlučnost da se borimo za naše neosporno pravo vraćanja ognjištu naših predaka. Možeš me protjerati ali ja ću se vratiti. Rat se nemilosrdno zahuktavao, pa se moralo činiti ono što se moglo, da daš svoj doprinos u borbi koja slijedi, ili da spakuješ kofere i bježiš glavom bez obzira na neku sigurnu destinaciju i otud navijaš za Bosnu. Ja sam odlučio ostati i boriti se. Boriti se i život dati za pravednu stvar bila mi je ideja vodilja čitavo razdoblje rata, tako da sam se vrlo brzo dobrovoljno prijavio da budem u stroju sa ponajboljim sinovima nama jedine i prelijepa domovine BiH. Osjećam dug i obavezu da pokušam u ovom mom razgovoru sa vama opisati duhovni presjek i lični opis tih ljudi sa platoa VLAŠIĆ - BOG je jedan. Da li si se nekad upitao šta je zapravo barem djelimična definicija Svevišnjeg koji sve stvara i rastvara. BOG je istina i borba za istu je stalna. Poslije ovog kratkog naravno osobnog uvjerenja biće mi puno lakše da vam približim i opišem te svoje sunarodnjake. On je sa planine, vazduh i voda su faktori koji se odraze na tvoj mentalni sklop za cijeli život. Kad ga sretnješ on te odmah na početku daruje iskrenim osmijehom i razoruža neku tvoju eventualnu nakanu da budeš prema njemu nepristojan. Veliki

optimizam, prirodna energija, vjera u ljude odaju spremnost da pomognu drugima, a sve to rade sa neskrivenim zadovoljstvom koje se očituje na radosnom licu hrabroga gorštaka. Ti ljudi su lijepi, zgodni, markantni i muževni, a djevojke i žene njihove, zrače iskonskom prirodnom ljepotom. Kad upoznaš i spoznaš karakter čovjeka sa Vlašić planine uvjeriš se da kod njih biti pošten i pravedan je sasvim normalna stvar jer oni drugo ne poznaju. Navikli na svakodnevni težački život, oni su zdravi, žilavi i posve šlang. Ne smijem zaboraviti jer vrlo je važno istaći, kada završiš razgovor i okreneš se da ispratiš pogledom svog dobrog Bošnjaka, počneš se diviti tom gordom i uspravnom hodu, poput divlje mačke koja tiho i sa nečuvenom lakoćom odmiče od tebe. Mislim da je potpuno ispravno vezano za ovo predstavljanje i kazivanje o ovim ljudima izdvojiti imenom barem dvojicu ljudi o kojima ću nešto ukratko pokušati da napišem, jer smatram da je to u historiji ovog podneblja, poželjna zabilješka koja će svjedočiti jedno vrijeme za koje već moja generacija može komotno kazati da je otišlo u nepovrat. Oni se zovu Ahmet Melić i Besim Selman. O svakom ovom čovjeku ponaosob, mogla bi se dobra knjiga napisati, ali to nije namjera pisca ovih redova, pa ću pokušati da budem jezgrovit u ovom svom kazivanju. Prvo pomenuti Ahmet ima neprirodno

veliku snagu, a drugi Besim posjeduje brzinu i izdržljivost na kraće i duže staze. Bilo je to vrijeme natjecanja i dokazivanja, ali sve u duhu viteške i fer borbe. Uglavnom, znalo se je ko kosi a ko vodu nosi. Ahmet je srednjeg rasta, ni nizak ni visok. Ramena su mu široka ko trafika, kosti na rukama i nogama krupne, obavijene su žilavim mišićima. Nos malo povijen, pogled oštar a lice odaje smirenost i neko duboko samopouzdanje. Nikada nije počinjao kavgu prvi, svakog puta je morao da se brani a tada teško onome ko je fizički nasrnuo na njega. Ja sam još kao dječak u osnovnoj školi bio svjedokom jednog takvog napada na njega u mjesnoj kafani, kada je posle dužeg ubjeđivanja da ga ostave na miru, bio primoran da odreaguje, iako mu zbog poznih godina nije bilo do toga. Međutim, ono što je uslijedilo i što sam vidio vlastitim očima do kraja života neću zaboraviti. Dvojica braće iz obližnjeg mjesta, svaki krupniji od Ahmeta, nošeni nevidljivom snagom njegove lijeve i desne ruke, završili su udaljenom ćošku kafane. To je što sam ja lično vidio, a u nastavku ću navesti svjedočenja još živih ljudi no i to će biti samo kamićak u mozaiku našeg Ahmeta, neka mu se Bog smiluje. Dođe Ahmet kovaču ispod Šarene đamije i traži za konja potkovice. Uzme potkovu u ruke i pregleda o kakvom se kvalitetu radi. Zatim uzima potkovu u ruke lomi jednu pa drugu, a onda kaže kovaču da

pravi jače i čvršće jer mu ove nisu dobre. Zamisli tu snagu i energiju. Pojedinci koji su htjeli iz radoznalosti da okušaju vlastitu snagu pričaju kako je Ahmet u rukama imao neku čudnu energiju koja je poput struje vrlo brzo lomila volju protivnika. Drugi lik koji je uvijek iznova izazivao buru oduševljenja za vrijeme svadbi – pirova je Besim. Visok, zgodan i lijep, Besim je atletski građen momak. Mišićav i žilav uvijek u dobroj formi, kreće se gipko kao mačka. Nasmijan sa optimizmom na licu, zrači nekom osebnom divljom ljepotom koja je svojstvena pobjedniku. U brzom trčanju i izdržljivosti nije mu bilo premca. Svoje protivnike je redovno ostavljao iza sebe nekoliko stotina metara, trčeći neobjašnjivom lakoćom. Imao sam utisak da lebdi iznad površine zemlje dolazeći ka cilju. Eto to su ljudi kakvi se rijetko ili nikad sreću na ovom našem trnovitom putu kojim valja hoditi ka uzvišenom cilju. Taj cilj za koji sam tada mislio da je jedino pravi put, dužnost i obaveza, obilježiće i urezati duboki trag u mom ratnom putu. Ja nisam bježao, jer sveta je dužnost braniti kućni prag i obitelj, braniti svoju domovinu i ostati dignute glave pred Bogom, narodom i mojim saborcima. Tamni oblaci sa zapada uz povremeno oglašavanje ratne sirene tih su dana u Travniku tvorili tužnu sliku prognanog naroda smještenog po raznim ustanovama tog malog grada u srcu Bosne. Svakodnevno

novi priliv izbjeglica svakom ponaosob donosio je nepremostive probleme i tjeskobu u duši koja se vidjela na licima izbrazdanim od kiše, vjetra i sunca. Samo onaj, ko je nekada živio na planini, može razumjeti kada takav čovjek pa makar i na kratko bude primoran konzumirati život u gradu, koji podrazumijeva nekakvo ugladeno ponašanje prema poštenim ali i onima koji to nisu, duboko pati za izgubljenom slobodom koju samo divljina pružiti može. Pod tim dojmom sa suzama u duši, a nakon ranog sabah-namaza, sjedili su Omer i Zemka uz jutarnju kafu na verandi svog novog doma koji bješe na malom uzvišenju pored grada. Raspredali su i tumačili skorašnje događaje kroz koje su i sami prošli. Vidiš Zemka moja, mi smo ostali živi a da su komšije Srbi htjeli, obzirom kako su do zuba bili naoružani, pitanje je da li bi iko iz sela spasio živu glavu. Da nas Bog sačuva i poživi, neće valjda ni ovaj rat dovijeka pa već sada razmišljam kako ćemo se mi vratiti na svoje ognjište. Nego da ti kažem, vjerovatno ni od koga nisi čula, jučer kad sam išao po one izbjegličke kartone u mjesnu zajednicu, ugledah ti ja bona Gavru i Bosu ispred zgrade, čekaju na red za te iste kartone koje sam i ja trebao. Iznenadilo me to jer nisam očekivao od njih da krenu na ovu našu stranu. Iznenadilo me ali i dalo veliku nadu u taj neki zajednički život nas koji budemo preživjeli ovaj rat. I onda ti Gavro meni krene da

obrazlaže zašto, kako i zbog čega je ostavio svoje Srbe i svu imovinu, i ubrzo poslije našeg odlaska, odlučio ni manje ni više da krene našim putem prema Travniku. Gavro je mudar i pametan čovjek, a evo i zašto. Naši Srbi i njihova vojska su otpočeli i nepotreban i nepravedan rat. Ti mene Omere poznaješ od malih nogu, znaš i da sam pravi vjernik u svojoj pravoslavnoj vjeri. A bogme pobro, mi koji smo čitav život u vjeri uz Božiju pomoć bolje vidimo i saznanja su naša na istini utemeljena. Zato ti tvrdim da Srbi neće dobiti ovaj rat, pa što bi se uopšte upuštao u borbu koja je od Boga i istorije osuđena na neuspjeh. Treba sutra pogledati ljudima u oči. I još da ti kažem za svog sina Simu. Molio, kumio, plako, da i on krene sa nama, ali sve bi uzalud, on ostade u toj njihovoj vojsci pa nek mu Bog pomogne. A kćerka Višnja-Viki, je li ona tu sa vama? - upita njega Omer. Jest, Viki je dobro i zdravo, eno ostade da nam smrlja nešto za ručak dok se ja i Bosa vratimo iz čaršije. A de mi reci, ništa mi ne govoriš za tvog Senada, đe je on? U jorgan planini đe će bit, spava do podne svaki dan, valjda se izmori posvunoć sa onom svojom jalijom, kaže njemu Omer. Njemu je petnaest godina pa ne mora u vojsku, nije još punoljetan, ali kako ja vidim i čujem, on bi najradije uzeo pušku u ruke i ko biva da brani državu. On mater Zemku već danima u to ubjeđuje a neko veće se i preda mnom

počeo kofrčiti i guzićit. Ja ga onako ispod oka gledam i kratko i jasno ga pošaljem u onu stvar. Derle i žutokljunac, jadan misli da je to ici u Trivšu u jagode, a treba krv svoju prolijevati, ostati bez noge ili ruke a možda i bez lude glave. Nastavi tako Omer svojoj Zemki pričati šta je sve čuo od komšije Gavre. Ovdje pobro Omere ja ne ostajem još zadugo, vrijeme je da nastavimo putovanje dok se ne ukaže bolja prilika za goli opstanak mene i ove moje čeljadi. Imam desetak ovaca i konja pa mislim da mi je bolje da pokušam pronaći i za njih ispašu a i hranu za zimski period. Dobro zboriš i pametno razmišljaš, veli njemu Omer. I kod mene je slična situacija što se stoke tiče. Uspjeli smo nas troje da dočeraimo petnaestak ovčica, jednu kravu i konja vilana. A imamo i zaprežna kola pa u svako doba se možemo pokrenuti. I tako dok su Omer i Zemka duboko zamišljeni u tišini ispijali posljednje gutljaje kafe, Omer je čvrsto odlučio da i on sa svojim krene dalje u potrazi za izvjesnijom budućnošću. Prije nego što obznani odluku da trebaju krenuti dalje, Omer uze ogledalo da se obrije i dotjera za put u smjeru koji će se nametati sam od sebe i odrediti dalji tok kretanja ka opstanku i preživljavanju. Sa svojih četrdeset šest godina Omer je doista zgodan, nabijen i jake konstitucije. Ispod prugaste košulje naziru se jaki mišići, a koščate i žilave ruke odaju sav teret života kroz koji je

prošao radeći u preduzeću ali i na imanju svojih predaka. Visok i širokih ramena, sa lijepim crtama lica, pravilnim nosom i naboranim čelom ispod kojeg svjetlucaju dva ledena plava oka, koja uokvirena sa obrvama nestvarne ljepote odaju čovjeka punog samopouzdanja koji zna šta hoće. Ispod kape izviruju pramenovi crne kose sa prošaranim sjedim vlasima koje se naglo pojaviše u zadnjih mjesec dana. Hajde budi ga, doručkujemo i odmah idemo. Kuda ćemo bolan Omere, zar ne vidiš da su svi iz sela još uvijek ostali raštrkani po gradu i okolini. Ja idem dalje, a ko neće sa mnom neka ostane. I tu se razgovor oko toga između njih završio, Zemka je kao niko drugi, itekako dobro znala da na licu svog muža spozna odlučnost i nakanu da svoju odluku sprovede u djelo. Selam alejkjum babo, čulo se tiho i pospano mrmljanje sa praga malog sobićka iz kojeg sin Senad izađe i sjede na malu sećiju u velikoj sobi. Ovaj mladić od petnaest ljeta nevjerovatno je ličio na oca Omera, s tim što je njegova rana mladost poigravala i treperila na licu, koje iako nestašno i nemirno, ipak zrači dozom ozbiljnosti i samouvjerenosti. Kaže mama da se pakujemo i idemo dalje. Kuda i dokle putujemo, reci mi babo moj. Ne znam sine kad će se ovo naše putešestvije završiti, ali znam da sudbina nama određuje i početak i kraj puta. Vidiš, ovo što smo sačuvali stoke, pa ako ovdje ostanemo nešto ćemo

rasprodati, ostatak će ti vojska uzeti, tako da ćemo vrlo brzo ostati bez ičega, ovisni o tuđoj pomoći. Ne želim da nas iko sažaljeva i pomaže, obojica smo dovoljno jaki a i fala Bogu zdravi, možemo sami sebi proizvesti dovoljno hrane da nas troje preživimo. Dobro babo moj, vjerovatno je to tako, reče Senad i ode da spremi zaprežna kola i uhorma konja vilana. Nekoliko vreća hrane posuđa i ostalih neophodnih potrepština veoma brzo se našlo na gumenim kolima. Zemka priveza kravu za zadnji direk na kolima a zatim sjedne na kočijaško mjesto i pomolivši se Bogu za sretan put, potjera malu zapregu u nadi da će im se konačno sreća osmjehnuti. Omer i Senad potjeraše ovce iza kola i tako konvoj sa ovo troje napaćenih ljudi krene u novo i nepoznato potucanje od nemila do nedraga. Sjedeći uspravno i ponosno na sjedištu kočijaša, Zemka je izgledala kao kraljica iz nekih dječijih bajki, a zaslužno poštovanje koje je imala u obitelji, činilo je ovu ženu dodatno srećnom i ispunjenom. Njeno još uvijek mladalačko lice, zračilo je spokojem i zadovoljstvom, a iz crnih ko gar očiju, izvirala je nepresušna energija i nesalomljiva volja za životom. Srednjeg rasta i u dobroj kondiciji, bez viška kilograma, Zemka je u sebi ljubomorno i duboko skrivala neku zapretanu ženstvenost i tajnu ljepotu. Približavajući se prvom velikom račvanju puta nadomak Doca, Zemka poviće

prema Omeru -kuda dalje, hoćemo li lijevo ili desno. Kreni lijevo prema Mosoru, uzvratu njoj Omer i prikupivši ovce u pravcu kretanja zaprege, nastaviše uzbrdicom iznad Gornjeg Putićeva. Da savladaš ovaj nadolazeći uspon puta moraš pametno rasporediti snagu, pa su koristili svako proširenje pored puta i nakratko odmarali. Odahnuli su popevši se na prvu veću zaravan svjesni da je najteža dionica puta sada iza njih i rasterećeni te vrste brige, krenuli su dalje putem prema Mosoru. Ovce su sada već uvježbanim korakom poslušno pratile zapregu, a Senad je koristeći ravan put, povremeno uskakivao zadnjicom na slobodni dio zaprege i onda pjevušeći omiljenu pjesmu, oglušivao se o očeve primjedbe –kako ćeš izdržati do kraja dana, pa ni pola puta još nismo prešli a ti već do koljena jezik isuko. U poslijepodnevnim satima, napojivši stoku vodom sa dugačkog betonskog korita na ulazu u Mosor, pomjere se zapregom stotinjak metara dalje do većeg proširenja da nešto prezalogaje i malo se odmore. Završavajući sa skromnim objedom, Omer podiže glavu i u blizini njihovog odmorišta ugleda slučajnog prolaznika u poznim godinama kako uz pomoć štapa dolazi sporim korakom ka njima. Dobra je ovo prilika, pomisli Omer, da iz prve ruke saznam kakvo je ovdje stanje vezano za smještaj ljudi i stoke. Pomoz Bog dobri ljudi, pozdravi pridošlica i

onako usput sa dozom zabrinutosti u glasu upita on njih-
kuda ste krenuli, imate li jasan cilj. I dok je Omer zatečen
postavljenim pitanjem razmišljao šta odgovoriti ovom
očigledno mudrom i oštroumnom starcu, on nastavi da šara
pogledom po već dobrano umornoj stoki ali i radoznalim
licima cijele obitelji. U trenutku kad Omer odluči ponuditi
kakav takav odgovor ovom dobrom čovjeku, starac ga
presječe oštrim pogledom i veli njemu tada, biću kratak i
jasan i u najboljoj namjeri moj savjet vam je da nastavite još
putovati dok ne stignete u neko od napuštenih sela od
strane srpskog življa u blizini grada Zenice. Ovdje kod nas
je prepuno izbjeglica i bilo bi tijesno za vas a pošto vidim da
imate i stoke, onda pogotovo bi imali probleme da je uopšte
prehranite i održite u životu. Omer zahvali ovom od Boga
poslatom starcu, koji teškim korakom odšeta prema
drugom kraju sela praćen pogledima punim poštovanja i
divljenja. Ko ima cilj, naći će put do njega, pomisli Omer i
onako ohrabren i pun nade krene da razmatra i kombinuje
sve moguće i nemoguće opcije do ostvarenja tog cilja. U
Boga se pouzdaj tiho sebi u bradu reče ovaj odvažni
gorštak, i krene sa pripremama za polazak ka sljedećem
odredištu koje se naziralo u daljini. Krećući se vijugavim
putem kroz blago valoviti pristranak, zaprega sa umornom
stokom upornim hodom bližila se drvenom mostu

naslonjenom na obale rijeke Bile. Sa strahom u očima, ovce nekako predoše ovu od hrastove daske sklepanu ćupriju, i ne pitajući za dozvolu halapljivim grizom počеше da otkidaju sočne zalogaje trave. Bez ijedne riječi, Zemka odveza kravu od kolskog direkta a Senad zbací hormu i štranjge sa Vilana i pustiše ih da pasu. I tako dok se sunce spuštalo ka najvišim vrhovima planine Vlašić a dan se bližio kraju, ovaj mali prognani skup obreo se u prostranoj pitomoj dolini rijeke na ulazu u Han Bilu. Omer prelazeći most privučen malim slapovima na trenutak zastade a onda nastavi da ushićeno posmatra brzu, u proljeće nabujalu rijeku, koja je mjestimično se odbijajući o kamene zapreke, neumitno kao vrijeme odlazila u nepovratnom pravcu. Onako stojeći oslonjen o ogradu mosta, duboko u mislima, u grudima osjeti neobičnu toplinu i rahatluk pri pomisli na svoju ženu i sina. Beskrajna ljubav i privrženost prema ovim dragim bićima Omeru je uvijek iznova vraćala osmjeh na lice i davalo neku nadnaravnu snagu i volju da istraje u borbi do kraja. Babo! –povika Senad uznemirenim glasom. Neki čovjek se uputio prema nama i usput rečeno ne izgleda osobito prijateljski raspoložen, vjerovatno na njegovoj livadi napasamo stoku a nismo ga pitali za dozvolu. Svjestan novog momenta a spreman kao uvijek u životu da predupredi nevolju i osujeti bilo kakav sukob, Omer mirnim

i laganim korakom pođe u susret ovom nabrijanom galamđiji. Naviknut da sve sporove rješava na pomirljiv način, on se mirnim tonom obrati zadihanom muškarcu tupeći njegovu prvobitnu oštricu svađe i gibeta. Ljudino polako, sve možemo dogovoriti oko štete što smo... i ne dovršivši započetu misao, zagleda se ovaj put u zabezegnuto lice pridošlice i sam izbačen iz kolosijeka, u trenu shvati ko stoji pred njim. Pa je li moguće Bože dragi, jesi li to ti Munire?! - kriknu Omer od sreće i zadovoljstva što nakon toliko vremena može pozdravit i zagrlit svog dobrog jarana i druga iz djetinjstva i osnovne škole. Nakon što emocije malo splasnu, istovremeno krenu da evociraju sjećanja na bezbrižne dane i godine provedene u blagostanju, sreći i radosti. Svakodnevne dječje igre postepeno su prelazile u muške obračune po uzoru na stripove koje smo u to vrijeme pomno iščitavali, veli njemu Munir, te se prisjeti igre kauboja i indijanaca. Glavno oružje koje su sami izrađivali bili su luk i strijela sa ugrađenim ekserom na vrhu, jer takav je bio dogovor između protivničkih ekipa. Munir se odavno obreo u ovoj neobično lijepoj pitomini sa druge strane planine, a svemu je prethodilo uspješno školovanje koje je upornim radom i učenjem, ovog vrijednog čovjeka promovisalo u inženjera šumarstva. Čistog obraza a jakog karaktera. iako

visokoobrazovan nikada nije letio visoko a ni plaho skretao lijevo ili desno, već se kretao sredinom pokazujući tako svu skromnost i jednostavnost u ophođenju sa ljudima i prema sebi samom. Srednje visine, korpulentan i stasit, Munira posebno krasi osmjeh koji mu bukvalno ne silazi sa lica na kojem ispod pramenova plave kose veselo iskre dva plava oka iz kojih se šalje neprekidna poruka razumijevanja i ljudske dobrote. Valjda nadahnut novom energijom iz sjećanja na mladalački zanos i ljepotu, Omer dobi novu snagu da istraje do okončanja ove silom nametnute životne avanture, koja još nije okončana ali se neminovno bližio njen kraj. Obradovan ovim prijateljskim dočekom i onako sav rasterećen, htjede da pozove ženu i sina da krenu dalje, a Munir kao da mu čita misli progovori, nikud ti večeras ići nećeš družu. Mrak će veoma brzo a i da nije tako, pa zar bi mogao sebi da priuštiti takav luksuz da ne ugostim svog starog druga i brata pa makar na jednu noć. Lako je žabu u vodu, veli njemu Omer i potom krenuše ka u blizini smještenom veleljepnom stambenom objektu. Idući tako usput, Munir se upita za zdravlje sa Zemkom, a Senada zadivljeno gledajući onako u šali upita kad će se ženiti, a ovaj mu mangupski uzvratu, sutra bi se ženio ali se babo ko biva nešto protivi da mi je rano još. Ne moraš ti čekati sutra kaže mu Munir. Noćas ima igranka u mjesnoj školi tako da

možemo u ranu zoru krenuti sa svadbom. Dobro raspoloženi Omer ne bude isprovociran ovim upadicama novog dobro uigranog dvojca, već sa osmjehom na licu pomisli kako svako od nas ima pravo na vlastitu sreću, a kad će posegnuti za njom to je njegov izbor. Ima li za stoku mjesta, upita Omer. Za vas imam sve, sprat kuće je slobodan i namješten a i za stoku se ne brini jer su objekti za nju prostrani i udobni. Sve ovo što sam nabrojao je namijenjeno za mog babu i brata ali ti se ništa ne brini Omere, jer oni su najavili dolazak tek za desetak dana pošto imaju veliko stado krupne i sitne stoke pa će prvo pokušati da barem pola rasprodaju i onda da tek dođu ovdje kod mene. Zalihe hrane koje imate ostavite sebi za puta. Kod mene fala Bogu ima svega tako da će mi biti veliko zadovoljstvo da vas ugostim i dočekam kako treba. Omer zahvali na ukazanom gostoprimstvu a potom uz večernju kafu otpočne Muniru izlagati plan daljeg kretanja svoje obitelji i njihove male zaprege i tako razmjenjujući mišljenje šta kuda i kako, ostanu u razgovoru do duboko u noć. Zemka iscrpljena od cjelodnevnog drndanja na gumenim kolima odavno je otišla na počinak i ubrzo utonula u duboki san. Senad je sa dvije Munirove djevojčice otišao to veće na igranku koja se održavala dvaput sedmično u lokalnoj osnovnoj školi. Prije polaska Senad ode do kupatila da se umije i presvuče

majicu i hlače. Ovaj mladić predivnog lica nije ni slutio koliko šarma i zanosne ljepote mu je podarila majka priroda. Visok, zgodan i ko puma okretan i neuhvatljiv, imao je veliku snagu ali i viška energije koja se očitovala u svakom njegovom pokretu. Lice blago preplanulo sa dva sivoplava oka koja su svojom bistrinom i sjajem ujedno skrivala neku dubinu i tajnovitost. Kosa mu je blago valovita i crna kao ugalj. Lijepo uvijene obrve sa dugim trepuškama uz pravilan nos i predivne zube činile su lice ovog mladića opasno zanosnim za žene, što će se veoma brzo i pokazati na predstojećem tulumu na koji se zaputio ovaj odvažni trojac. U pravo vrijeme trebaš znati kada stati ali i krenuti. Na samom ulazu u fiskulturnu salu će se održavala igranka, Senad malo zastade da osmotri sav taj šaroliki svijet koji se opušteno kretao prateći ritam i zvuke neponovljivog Bijelog Dugmeta. A onda ne gubeći ni trenutak, uhvati ritam i započne svoj do perfekcije izvježbani ples za ovakve prilike, usput se u sebi zahvaljujući starijem rođaku iz Rijeke koji ga bješe svemu ovome podučio u nedavnoj prošlosti. Dvije predivne rođakinje Emina i Edina u početku osjetiše veliko divljenje prema ovom stasitom mladiću a zatim se i same oduševljeno ubaciše u ovaj zanosni energetski krug stvoren oko Senada, pojačavajući tako do usijanja ovu neponovljivu

predstavu. Igram i ponašanjem možeš zaslužiti poštovanje prisutne raje samo ako opušteno i nesebično daješ sve od sebe da ostaneš u centru pažnje, a to ovom momku raskošne ljepote nije bio problem. Ne prođe ni pola sata od početka ove perfektne čarolije a podijum za igru lagano počne da se osipa, pritom tvoreći krug oduševljenih promatrača koji iz neposredne blizine krenu da pohvalno komentarišu Senada i njegove dvije rođakinje. Očarane igrom ali i ljepotom ovog mladog i neobuzdanog momka sa Vlašić planine, prisutne djevojke napraviše oko njega neprobojni prsten uzavrelih tijela, te plamtećim pogledima počnu da dobacuju bezobrazne izjave koje su nemoralnim sadržajem provocirale ovo pošteno i drugačije čeljade. Pomalo razočaran i dalje igrajući, počne da razmišlja kako da okrene leđa ovom ludom skupu da bi sasvim slučajno, krajičkom oka ulovio nevin i stidljiv pogled prelijepa crnokose djevojke koja je tiho i nenametljivo stajala sa strane i uporno gledala u njegovom pravcu. Onakav si kakav ti želiš da budeš i strpljenje se uvijek isplati, pomisli Senad pa se potom bolje zagleda u ta dva modrozeleno bisera, koja su uokvirena slapovima ko gavran crne kose, iščekivala odobravanje ili poziv druge strane. Neobjašnjiv bol u grudima presječe Senada, i on u trenu osjeti kao da lebdi u nemirnim oblacima, a zatim namigne djevojci i

kratkim pokretom glave joj pokaza da ga prati ka izlazu. I tek sada po izlasku sa igranke, iz neposredne blizine, Senada obuze osjećaj blaženstva prizorom koji se ocrtavao u liku ove djevojke na prigušenom uličnom svjetlu. U prvih mah misleći da sanja, on poput mjesečara sa ispruženom rukom, osta skamenjen na ovaj neočekivani Božji dar koji mu se nudio u nestvarnom sjaju i ljepoti, tako blizu a tako daleko. Ah, što volim ovaj život, pomisli Senad, I tako još uvijek opijen sjajem i ljepotom ovog predivnog stvorenja, pokuša da otpočne verbalni kontakt. Napravi mali korak i u tom momentu sa usana mu se ote kratko, oprosti neobično sam sretan što sam... tad ga prekine milozvučni glas djevojke koja tihim glasom obznani svoje ime. Ja sam Larisa i beskrajno sam obradovana što si mene večeras izabrao od toliko lijepih djevojaka koje su te opsjedale čitavo vrijeme igre i zabave. Usput se pitam gdje si se skrivao svo ovo vrijeme da mi san pretvoriš u javu. Kako bistro i odvažno napravi uvod ova cura pomisli u sebi, te brzo razmisli oko svog predstavljanja ovom dragom biću. Zovem se Senad, a to gdje sam se skrivao reći ću ti da dolazim sa druge strane planine i u prolazu sam kroz ovu vašu bajkovitu dolinu. Očaran sam rajskim ljepotama ovog predivnog krajolika, pa valjda u takvom ambijentu i ne može biti drugačije nego da majka priroda iznjedri nešto tako čarobno lijepo kao što si

ti. Odmah da ti kažem nisam imao i nemam djevojku pa ako će ovaj naš susret da to potpuno promjeni, niko neće biti sretniji od mene. Zato Larisa odluči hoćeš li da mi uljepšas ovaj kratki boravak u vašem mjestu, jer nažalost za kratko vrijeme ja moram dalje sa babom i majkom putovati. Pomno slušajući ovog stasitog mladića, Larisa svjesna svoje ljepote, duboko je pogledom svojih ko dragulj zelenih očiju prodirala u dušu i nepoznatu i srodnu, usput se jedva suzdrži da odmah i sada ne baci svoje ustreptalo tijelo u Senadov zagrljaj. Samo ponos i dobar odgoj je zadržao na pristojnom odstojanju, pa onako kroz osmjeh ona zabaci rukom crnu kosu sa čela i pogledom ljubavi i divljenja prema ovom momku ponovi ono već izrečeno. Moj san se ostvario i ja nemam ništa dodati tome, izuzev što će mi biti veliko zadovoljstvo provesti vrijeme sa tobom ma koliko to kratko trajalo. U svemu tome Senade obećaj mi da ćeš me podučiti onom tvom plesu sa igranke i da tako uvježbani kao par barem jednu oproštajnu noć provedemo u igri i zabavi donoseći tako novu energiju i polet u mom životu. Senada je ovaj prijedlog posebno obradovao, jer sad sa ovom obukom za ples, bukvalno se neće odvajati od Larise. Rado ću da te podučim tom mom ekstremnom plesu koji ćemo upražnjavati danju, ali možeš li mi biti dostupna noću pod prozorom da budemo skupa što duže vremena. Zato

ništa ne brini jer je lako izvodivo, stoga što je moja spavaća soba u prizemlju kuće. Pokazaću ti sve a sada me prati, jer odavno je isteklo vrijeme mog izlaska van kuće. Narednih desetak minuta dok je pratio Larisu, Senad je imao osjećaj kao da lebdi iznad površine zemlje, dok je slušao kako mu Larisa znalački vraća film sa pređašnje igranke usput pohvalno govoreći o njegovoj nezaboravnoj predstavi ali i ponašanju na istoj. Tako veselo ćaskajući, ubrzo stignu do dvorišne ograde Larisine kuće i tu zastanu nakratko da dogovore plan za nastavak viđanja i druženja. Sada znam koji je tvoj prozor noću, a po danju ja sam kod ovaca pored rijeke, pa ti slobodno došetaj do mene, a ja ću te čekati i brinuti o tvom dolasku zato nemoj kasniti. Kad sve to pretvoriše u najbolju kombinaciju, Senad se izmače unazad jedan korak i po prvi put počne odmjeravati ovu stasitu djevojku koja po godinama bijaše ista sa Senadom ali njena zrelost i fizička privlačnost su joj davali par godina više. Ni dodati ni oduzeti od savršene figure je prosto zaključiti. Najduže pogled ostade Senadu prikovan za sanjalačko i nestvarno lijepo lice tena bijelog kao snijeg, kojem je kontrast pravila kao ugalj crna kosa koja je u slapovima i talasima valovito uokvirila dva modrozeleno oka i tako nemirno preko ramena vijorila na noćnom povjetarcu. Crne trepuške sa pravilnim nosom i gusto uvijenim obrvama

davali su plemeniti izraz ovoj nestvarnoj ljepoti. Zgodna djevojka, vitak stas i nabujale grudi koje se bune zbog tijesno pripijene večernje haljine, Senada su dovodile do stanja ošamućenosti. Da je to skeniranje još potrajalo, loše bi bilo po mentalno zdravlje ovog dobroćudnog momka. I ljepota i razum kod Larise su išli paralelnim hodom te ona ubrzo kroz šalu uspije umanjiti vučiji sjaj u Senadovim sivoplavim očima, pa onako pomalo koketno usput mu namigujući upita - Je li dasa zadovoljan onim što je vidio? Ne obraćajući pažnju na ove upadice, Senad vrati onaj svoj korak ali sada naprijed prema djevojci, a ona oslonjena leđima o dvorišnu ogradu nađe se na pedalj udaljenosti od lica ovog strasnog i poželjnog momka i tako ustreptala kao noćna svjetiljka prepusti se divljem poljupcu tonući u nepoznate ponore i dubine. Pusti me Senade, dosta je, vidno zadihana reče njemu djevojka. Da te nisam povrijedio, oprosti mi, uzvratila joj Senad. Larisa se otrgne i otvarajući kapiju na dvorišnoj ogradi namigne Senadu i uz vragolasti osmijeh udalji se iza ugla kuće. Iako je slatko, ni ljubiti nije lako pomisli Senad odlazeći nazad ka svom novom prebivalištu usput ushićeno vraćajući sve divne trenutke provedene sa Larisom. Sljedeće jutro u sami cik zore Senad je već bio budan i odmah počne smišljati plan kako da umjesto Omera otjera ovce na ispašu pored obližnje rijeke

Bile i tako ispoštuje dogovor o mjestu sastanka sa Larisom. Na brzinu se umije i opere zube pa potom nabaci farmerke i majicu i krene ka dnevnom boravku u kome su već sjedili Omer i Zemka, ispijajući prvu jutarnju kafu. Selam alejkjum mojim dragim roditeljima, pozdravi njih Senad i odmah se uvali u mekanu fotelju sa druge strane stola čekajući da majka Zemka i njemu doturi kafu koja se još uvijek pušila iz povećeg džezvenjaka. Otpije gutljaj kafe, te podiže pogled prema babi Omeru koji se tajanstveno smiješio gledajući u oči svog sina u kojima je odmah prepoznao plam ljubavi i životne radosti sretno zaljubljenog dječaka. Sviđa li ti se djevojka sine – naruši tišinu Zemka svojim baršunastim glasom u kome se osjećao neskriveni ponos i zadovoljstvo nakon svega što je čula i saznala od Munira i njegove obitelji. Iz dobre je i poštene familije sine, proklet neka je ovaj rat, procijedi kroz zube Zemka i tu naglo zastane. Djevojka mi se sviđa majko i više od toga, nešto mislim da sanjam, neopisivo je to mama pa imam osjećaj kao da lebdim a vidiš i sama da sam tu pred vama. Nego babo, obrati se on Omeru, od danas si pošteđen za brigu oko ovaca jer će tvoj dobri sin preuzeti odgovornost oko njihove ispaše i obećavam da ćeš biti zadovoljan na kraju svakog dana. Pročitavši u trenu namjere svog dragog sina, Omer malo skrene pogled prema Zemki, namigne joj i jedva

se suzdržavši od glasnog smijeha lakonski odgovori Senadu - Dobro sine, neka bude sve kako si rekao, a onda da stvar malo ozbiljnije upakuje, Omer im kratko izloži plan aktivnosti u narednim danima. Dobro je što Senad preuzima brigu oko stoke jer su neki poslovi koje trebamo odraditi neophodni ako želimo pametno planirati predstojeći put koji nam slijedi za otprilike desetak dana. Senad zadovoljan kako se plan odvija, kao slučajno pogleda kroz prozor i ugleda Munira kako cijepa drva u prostranom dvorištu i odmah izađe iz kuće te se uputi prema njemu uz veselo zviždukanje kako bi pokrio tremu od razgovora koji slijedi. Uljudno pozdravi Munira i bez imalo uvijanja zamoli ga da ako ima za njega malo vremena, pokuša mu pomoći oko završetka za njega životno važnog plana. Za tebe rođeni imam na raspolaganju svo vrijeme ovog svijeta, ali prije nego me pitaš moram da izrazim svoje divljenje na odabiru koji si sinoć napravio. Imaš dobar nos i instinkt za ono što valja a ovaj put ti si za sebe čovječe uzeo najbolje što se moglo izabrati i čestitam ti na tome. Po pričama koje sam ja načuo, ta ni sa kim nije htjela da se spanda, a vidi sad to kao da je tebe čekala. Reci druže ako mogu pomoći uz tebe sam. Imam sebe, imam djevojku i tajni proplanak na kojem bismo vježbali ples ali nemam - haber kutije - pa ako ti imaš na baterije kakav kasetofon sve bi se tada poklopilo kako

treba. Molim te i preklinjem samo to još fali da Larisu obučim za ples, znaš kako je, obećao sam joj. A tebi kažem, ako uspijem u ovoj svojoj nakani, ti ćeš biti moj počasni gost za oproštajno veće koje smo jedno drugom obećali. Imam dva kasetofona pa ti odaberi za sebe a tu je i kutija kasete od kartona do vrha puna, pa se nadam da ćeš uspjeti izdvojiti ono što tebe interesuje. Kada Senad odabra kasetofon, uze kutiju sa kasetama istrese je cijelu nasred sobe te krene odabirati sve ono što je za njega bilo potrebno da bi uspješno okonča zadaću koja se nametnula nakon poznanstva od protekle večeri. Sva atraktivnost draž i ljepota u izvedbi plesa kome je Senada podučio rođak i dobar prijatelj ogledala se u dobro i znalački iskombinovanim nijansama nekoliko srodnih muzičkih ritmova, a to je u dobroj mjeri ovaj laf iz Rijeke, prenio na Senada za šta mu ovaj bješe neizmjereno zahvalan. Odmah po završetku doručka Senad ispusti ovce iz obora te se zaputi na obližnju ispašu pored rijeke, usput veselo poskakujući i pjevušeći svoju omiljenu pjesmu o najljepšoj ženi života svog. Ubrzo stigne na obećani proplanak, malo zastane a potom očaran onim što vidi tek sada shvati kako je ovo idealno mjesto za ostvarenje njegovih snova. Bićemo zaštićeni od radoznalih pogleda i potpuno izolovani od vanjskog svijeta, pomisli Senad i nastavi da razgleda ko

tepsija ravan komadić livade, obrastao u gustu do članaka mirišljavu travu, a onda mu se pogled zaustavi na staroj divljoj jabuki koja je svojim stogodišnjim opstankom ponosno se već od zemlje granala u svim pravcima, čineći neobično lijepu krošnju pri vrhu. I u tom momentu dođe na ideju da mu ovo drvo posluži za pogled na prostranu ravniciu smještenu uz obale rijeke Bile. Skoči na prvu deblju granu stabla i uspne se na dostatnu visinu te počne šarati pogledom pritom iznova opčinjen bujnom vegetacijom koja u proljeće svjedoči da rajskih vrtova ima ovdje i sada samo ako želiš da u pravom smislu spoznaš znakove prirode. A onda iznenada iza obližnje vijugave krivine, naglo izroni lik djevojke koju Senad odmah prepozna, iako potpuno drugačije obučena, lako je bilo uočiti raspuštenu crnu kosu koja se u dugim slapovima nemirno vijorila na proljetnom povjetarcu. Ne želeći prerano da ugasi ovu čaroliju, Senad otvorenih očiju sa zaustavljenim dahom nastavi da uživajući promatra pejzaž pred sobom koji je lelujavio treperio pri svakom gracioznom pokretu njegove drage Larise. Kako se djevojka približavala proplanku, uzbuđenje u Senadu je sve više raslo, ali ipak smogne snage te mahne Larisi i dovikne joj - Ovdje sam i evo dolazim pred tebe da ti pokažem put. Na brzinu siđe sa drveta i uputi se žurnim korakom prema izlazu sa proplanka koji bijahu okružen

gustim izdancima vrbe i jasike. Izlazeći iz gustiša na čistinu, laganim hodom glumeći nonšalantno manjak emocija, priđe na dva koraka od djevojke i tek sada na danjem svjetlu gledajući je iskosa, ostade da nepomičan bulji u ovo divno stvorenje ponovo vraški očaran ljepotom i neskrivenim ponosom koji se vidio u svakom njenom pokretu. Prikladno i sportski a opet znalački za ovaj dan dotjerana, Larisa ništa nije prepuštala slučaju pokazujući tako vrhunsko poimanje modne klasike. Svilena trenerka boje - trula višnja - ionako vitak stas dovodila je do savršenstva izgled ove djevojke, koja da bi upotpunila ukupan dojam o sebi, odabrala je na sve to dodati pamučnu zelenu majicu valjda spram boje očiju, a na kraju crne duboke kožne tenisice činili su ovu curu kao da je tek pristigla sa snimanja za neki elitni modni časopis. Otrgnuvši se iz ove slatke opijenosti, Senad ispruži ruku da pozdravi djevojku i u tom momentu njena nježna ruka uzvraćajući isto, nestade u širokom dlanu dugih prstiju. On popusti blagi stisak te okrene nadlanicu, malo se nagne naprijed i utisne dugi nježni poljubac. Djevojka se blago osmjehne, zavodnički prevrne očima pa oduševljena đentlenskim dočekom ovog dragog momka, naglo se okrene i još brže spusti poljubac u obraz sretnog dječaka. Dobro došla u moj svijet, dobro došla na tajni proplanak, naš mirni kutak na kojem ćeš provesti nadam se

nezaboravne trenutke koje ćeš oživljavati cijeli svoj život. Ako sve bude kako sam zamislio za samo pet dana tvoje mentalno stanje će biti dodatno izoštreno i energija koju poneseš sa ovog proplanka neće te nikad napustiti, ostaće u tebi pritajena da je možeš po potrebi aktivirati onda kada ti budeš htjela ili ako te okolnosti izazovu da pokažeš ono što znaš a o čemu mnogi drugi mogu samo da sanjaju. Držeći za ruku Larisu, Senad nastavi sa uvodnom pričom da bi je pripremio za ovu obuku u plesu i u momentu ulaska na proplanak, ona zadivljena prizorom ovog rijetko prirodnog sklada širom otvori usta, pusti Senadovu ruku te bacivši se na koljena prisloni čelo o mekanu travu da zahvali Bogu na svemu i zamoli uspješno okončanje ovog zajedničkog posla oko učenja plesa. Obradovan i iznenađen ovom novom karakternom crtom djevojke, Senad dobi novu energiju i tako ispunjen nastavi da završnim uputama privede kraju pripreme, i sav nestrpljiv da se stavi u ulogu učitelja, preko ramena dobaci djevojci - Raskomoti se i molim te samo opušteno dok nam ja o granu okačim i uštima ovu našu haber kutiju. Zatim odabra kasetu sa nekom njoj nepoznatoj stranoj muzici, odmah u startu uhvati ritam te lagano krenu da prati zvuke njemu odavno drage izvedbe, usput namigne Larisi i upita je - Da li se sjećaš možda ovog strašno dobrog ritma? i ne sačekavši odgovor reče joj, to je

od ono veće kada sam tebe upoznao, tačnije rečeno, od momenta kad sam ulovio tvoj prekrasni pogled koji me očarao za cijeli život i koji me evo i sada drži zarobljenog u nadi i neizvjesnosti. Pa i nema tu neke nejasnoće, stvar je više nego očigledna ali o tom potom, veli njemu djevojka usput ga fiksirajući svojim bistrim modrozelenim okicama iz kojih je isijavao nepresušni plam ljubavi i sreće. Šta da radim, kako da se ja ponašam, reci mi Senade molim te. U početku ti samo pažljivo prati moje pokrete, a usput nastoj da usisaš ovaj ritam sa kasete unutra u sebe, zatim lagano ubaci u malu brzinu i tako njišući tijelom pokušaj bar donekle pratiti ono najbitnije u mojoj igri. Vidiš i sama da ja sve ovo radim usporeno kako bi ti omogućio da pofataš ključne pokrete iz kojih će se izvući mreža svega potrebnog, da s tim završnim kretnjama zakučaš izvedbu do kraja lijepo i ubjedljivo. Zadivljeno gledajući u perfektni sklad igre tijela ovog naočitog momka, Larisa se topila od sreće i povremeno na ivici ošamućenosti, opušteno je upijala svaki Senadov pokret i već za kratko vrijeme uspjela da ovlada sa nekim važnim elementima temeljno bitnim u nastavku ove njoj drage igre i zabave. I tako veoma brzo prođe prvi sat vremena od kako je zvuk sa obližnje grane lomio proplanak, dajući ovom ambijentu posebnu čar i upečatljivost zaigranih tijela ovo dvoje prelijepih božjih stvorenja, koji

nisu osjećali ni trunku umora, kao da je sve počelo par minuta prije. Ti kao da si odnekud uključila šesto čulo, nevjerovatno sam obradovan i iznenađen tvojim brzim učenjem. Samo hrabro naprijed, ovo je tvoj dan Larisa, super si shvatila ono najvažnije neophodno za dobar nastavak u ovladavanju ovim ritmom, koji ćemo nadam se na kraju dana staviti u stranu kao gotovu stvar. Pa ide mi prilično dobro, a kako drugačije može i biti pored ovog mog fascinantnog učitelja kojem sam beskrajno zahvalna, a dug koji osjećam prema tebi za sve ovo što činiš za mene, posebno me veseli i raduje. Moje obećanje je postojanije i jače od struje koja me trese ko lišće na obližnjoj jasiki, pri svakom pogledu na tebe Larisa ali zadatak koji stoji pred nama možemo obaviti samo zajedno. Slažem se, trebamo suzbiti emocije koliko god više možemo, a što se tiče onih mojih dugova neka to zasad bude moja mala tajna.

Nastavljamo u istom ritmu, idemo! uzviknu Senad i onako ohrabren napretkom u igri djevojke, lagano krene da pojačava ritam u namjeri da provjeri koliko daleko može ići a da Larisa sve to olako isprati. A tada nastade pravi lom u igri dvoje mladih ljudi koji žustro, sigurno i neumorno, nastaviše u nepogrešivom ritmu svoj prvi zajednički ples i onako potpuno zaneseni, otrgnuti od stvarnosti, zaboraviše na sve oko sebe i kao da igraju posljednju igru života,

ostanu još tako dugo usput se osmjehujući jedno drugom, zadovoljni i sretni što im sve ide kako treba. Zaslužili smo da predahnemo Larisa, jer naporno je bilo parirati pokretima iz kojih pršti vatra i energija koju si širila na sve strane ovog našeg tajnog proplanka, na momente me bacajući u neku bezvremenu dimenziju ushićenja i ljepote. Uljepšala si mi dan i ispunila prazninu u mojoj duši koju su u zadnje vrijeme zasjenili tuga, očaj i beznađe sa ovim ratnim dešavanjima, ali svemu dođe kraj pa tako živim u nadi da će ove crne oblake iznad Bosne zamijeniti sunce ljubav i razumijevanje među ljudima. A tada ako nam sudbina bude naklonjena ja ću pokucati na tvoja vrata i povesti te sa sobom prema mjestu koje ti odabereš da zajedno ispratimo ostatak života. Ako je to pitanje Senade, ja ću pokušati da odgovorim ali prije toga hoću da mi kažeš otkuda ta tvoja jezgrovitost i vještina u izražavanju a sa druge strane iznimno pristojno ponašanje koje me kod tebe oduševilo, nadam se da nećeš zamjeriti ovoj mojoj radoznalosti. Drago mi je što sam postao predmet interesovanja takve djevojke kao što si ti Larisa, pa ću ukratko kazati ono što ja znam i čemu su me učili moji roditelji. Moraš imati čistu dušu i najbolje namjere prema sebi i drugima tako da u toj neprekidnoj borbi sa samim sobom, nastojiš da iz glave izbaciš sve ono što Bog ne voli a

to je prvenstveno ta negativna energija koja ako nadvlada ostavlja pustoš u tebi stvarajući prepreke u tvom razboritom izražavanju. Zato ne prizivaj crne oblake, kiša će ionako sama doći, stoga svako jutro nakon buđenja nabaci osmijeh i budi zahvalna što si iznova dobila šansu da uživaš u blagodatima života. Na ovo izrečeno, dodacu još da smo mi u kući unazad sto godina imali mini biblioteku tako da je iščitavanje tih ko jastuk debelih knjiga, bilo nešto posve uobičajeno i redovno, pa je možda i to donekle uticalo da moj divni sagovornik ima pred sobom uglađenog i pristojnog dječaka. Ti Senade miluješ čitavo moje biće dok govoriš i moje je veliko zadovoljstvo slušati te kako daješ smisao svemu što si počeo ili nagovijestio da kažeš. A sada razmišljam kako da počnem i da li uopšte ikakav odgovor može barem približno da se uklopi i iskaže sve ono što osjećam prema tebi u ovom trenutku, a da nam sutra kada ti odeš ponudi jasne poglede u budućnost. Hoću da vidiš koliko sam zbunjena, jer će vjerovatno proći dugo vremena dok ti ne pokucaš na moja vrata, zato sam uplašena do bola na pomisao da čekam taj dan tvog povratka u moj život. Bez obzira kako se ovo među nama završilo, ja ću te čekati Senade i znaj da ću neprekidno misliti na tebe u nadi da mi vratiš jednog dana srce koje si osvojio i uzeo samo za sebe i time san i javu nejasno isprepleo kao što osvit zore tankom

niti dijeli noć i dan. I još da ne zaboravim, da pored malog pomaka u plesu družeći se s tobom postajem sve bolji govornik što ti nadam se imponuje, pogotovo znajući da prepoznaješ svu iskrenost i lakoću s kojom ti serviram sve ono što se taložilo u meni dok nisam upoznala tebe.

Naravno da sam primijetio da me počinješ kopirati ali to je valjda prirodno za dvoje mladih ljudi koji bez prikrivenih misli grade odnos punog razumijevanja i vjere jedno u drugo. U vezi tvog odgovora o našoj budućnosti dovoljno si rekla, a da to nekako zaokružimo, tu sam ja da priskočim u pomoć kako bi oboje bili zadovoljni i sretni koliko god više možemo i onda neka sve ide putem naše sudbine. A zadatak koji smo jedno drugom obećali draga moja Larisa, previše smo se ufurali u ovo nagađanje a zaboravljamo da Svevišnji određuje sve što je ispred nas, a vrijeme nam je najbolji saveznik pa kad god da nam se snovi ostvare, bićemo zahvalni Bogu i vremenu jer za sreću se treba izboriti predano i strpljivo. Danas si pokazala pored drugih i svu raskoš i talent u ovladavanju plesom tako da možemo biti prezadovoljni sa tvojim početkom a pogotovo napretkom u igri i mogu da kažem da sam oduševljen jer bilo je fantastično i nezaboravno, pa sve kontam da odem malo dalje u promociji ovog našeg ludog tuluma, a stvar je vrlo jednostavna i sastoji se u pronalasku kakve zgodne kamere

koja bi sve snimila i sačuvala za dane kada se većinom od sjećanja živi. Ako se slažeš Larisa sa ovim prijedlogom ja ću pokušati uz pomoć svog dobrog jarana Munira da ovo razriješim i tako nam dodatno učinim ovo naše ludovanje interesantnim a pogotovo za period vremena kada budemo razdvojeni i daleko jedno od drugog. Pa bolan Senade pristala bi kako da ne i ko bi sretniji bio od mene da imam takvu jednu uspomenu da uvijek iznova oživljam sjećanja na nezaboravne trenutke provedene s tobom. Izgleda da nas prati ruka božje milosti za sve ovo vrijeme od kada me zarobiše dva modrozeleno oka, jer kako drugačije razumjeti ovaj nesvakidašnji san koji dođe, kratko traje i drži te u najljepšim nebeskim visinama gdje mjesta imaju samo najsretniji. Biće mi posebno drago i živjeću za taj dan, da ti mene zarobiš i nikome ne daš, a do tada Senade iskoristimo svaku slobodnu priliku da budemo skupa uživajući u čarima i ljepoti koju nam život nudi. Zato večeras dođi kod mene pod prozor moje kuće da u tišini i tajno nanovo oživimo i vratimo ovo naše upoznavanje i tako još jasnije obogatimo naše emocije te sa optimizmom u budućnost udarimo čvrste temelje našeg međusobnog razumijevanja za sve nadolazeće oluje koje život nosi. Neka tvoj prekrasni poziv označi ujedno uspješno okončanje prvog dana u zadaći koja nam je fala Bogu krenula neočekivano dobro pa

stoga možemo nastaviti sa dodatnim elanom i već od sada ne sumnjam u ishod gledajući koliko truda i energije ulažeš da stigneš do zacrtanog cilja. Rekavši to, uze Larisu za ruku i korakom ponosnog učitelja u liku dječaka, povede je kroz gustiš van tajnog proplanka do vanjskog drvoreda lijepo poredanih tankih jasika, a tu se djevojka malo pridiže na nožne prste i prije nego što krene dalje prema obližnjoj cesti okrene se i onako iznenada ovlaš u obraz poljubi Senada. Ne mareći za ova i ona, ovakva i onakva pravila, djevojka već u pokretu zabaci duboko naprijed a onda naglo nazad valovima duge crne kose i dovikne glasom drhtavim od uzbuđenja- počela sam da vraćam dugove koje sam obećala mom dragom dječaku i nadam se da ću tu slatku obavezu ispoštovati do kraja. Senad pomalo iznenađen gestom djevojke pokuša sakriti zbunjenost pa stoga samo tiho izusti – vidimo se večeras, a onda se na peti naglo okrene i uputi nazad na proplanak da napravi neophodno pospremanje i tako lagano koračajući ubrzo se nađe na mjestu gdje do malo prije okonča prvu lekciju iz plesa sa ovom prelijepom djevojkom. Sjedne na ugaženu travu, udari se rukama po čelu i kad se malo pribra, duboko uzdahne a zatim promrmlja sebi u bradu – da li ja ovo sanjam, kakav divan dan, hvala ti Bože što poslije tebe postadoh rob ovog bajkovitog bića u ljudskom obliku. Šta

dalje, kako da se smirim a da sve ne upropastim. Ne želim da te povrijedim Larisa tako da ću i dalje moje emocije potisnuti u drugi plan, barem dok ne odradimo našu zadaću iz plesa koja nam predstoji u narednim danima, a potom neka bude šta bude. Nezahvalno je praviti bilo kakvu prognozu unaprijed pa makar i na jedan dan pa stoga moram zadržati dozu tajnovitosti, zato glavu gore Senade jer ti si najzgodniji, najljepši i najsretniji čovjek na svijetu i šta pored toga meni još treba. Posloživši donekle raspored u glavi, Senad na brzinu pobaca stvari u torbu, okači je o rame i pokrene umorne noge da prije mraka dovrši još jedan važan zadatak koji je obećao babi Omeru a to je da ovce moraju doći navečer site i sve na broju kako bi održao obećanje koje bješe dao svojim dragim roditeljima. Zato se odmah uputi prema ograđenom prostoru gdje je malo stado nezadovoljno čekalo da promjeni teren za ispašu i čim Senad pomakne vratnicu na ogradi ovce projuriše pored njega te počnu halapljivo da trgaju njima najslađe zalogaje trave, a dasa sa Vlašić planine, oštrim korakom nastavi kretanje prema blagoj padini kojom je vijugala obližnja cesta. Pored nje se nalazio poveći panj od stare kruške na kojem su često odmarali slučajni prolaznici. Sjedne na izbočinu širokog panja, torbu ostavi pored nogu i zagleda se u korito rijeke Bile koja se presijavala na popodnevnom

suncu dok se zmijoliko pružala u nedogled a onda gubila u daljini. Fasciniran događanjima sa tajnog proplanka onako duboko zamišljen, odsutno buljeći u pravcu kuda je pogledom nedavno ispratio Larisu, nije osjetio na samo pet metara od sebe prisustvo čovjeka kojeg je bratski zavolio veoma brzo i bio mu neizmjereno zahvalan za sve što čini za njega. Hej, ima li koga ovdje - u šali povika Munir naglo trгнуvši Senada iz dubokih misli i ljubavnog zanosa koji se poput virusa širio na tijelo i dušu ostavljajući još uvijek pri pameti ovog poštenog i dobroćudnog dječaka. Trebalo bi da ima nekoga samo pravo da ti kažem, nisam siguran da li sam na nebu ili na zemlji ali se nadam da ćeš me bar donekle shvatiti, uzvрати Senad žurno prilazeći da pozdravi ovog dragog čovjeka koji je od prvog susreta u njemu prepoznao sve dobre osobine koje u mladosti i sam nije skrivao od ljudi do kojih mu je stalo. Malo sam svratio kod tebe a eto i u prolazu sam jer trebam obaviti neki poslić pa kontam da te obradujem sa malim poklonom. I ja sam nekada bio mlad i znam šta ti sada najviše treba. Donio sam ti baterijsku lampu da imaš, jer pretpostavljam da ti je potrebna za noćno ašikovanje pod penderom tvoje drage, pa neka ti se nađe pri ruci da možeš sigurno hoditi kuda te noge ponesu. Iz aviona se brate vidi, zacopo si se do ušiju a i neka si, imaš u šta i zbog čega, jer vjeruj mi, ja imam iza

sebe bogato životno iskustvo pa ti komotno mogu reći da ništa ljepše ni pametnije nije kročilo Biljanskom dolinom a to bi ti rekao svaki ovdašnji insan koji je dobronamjeran. Hvala ti na savjetima brate moj, hvala ti na svemu što si uradio za mene do sada, ali ja naprosto moram biti bezobrazan jer mi je manevarski prostor sužen, pa ću ti kratko reći o čemu se radi, a ti ako možeš pomози mi i onda bi to bilo sve što bi meni trebalo od tebe Munire.

Preduhitrio si me sa ovom lampom tako da sam oduševljen tvojim pronicljivim gestom a nisam ni razmišljao koliko je to neophodno u dugim noćima pogotovo kad nema mjesečeve svjetlosti da put olakša u oba smjera. Prvo, ako imaš kameru i povjerenje u mene da ću čuvati da se ne ošteti, onda mi je pozajmi na četiri dana jer toliko smo planirali trajanje obuke u plesu i eto vidiš mi hoćemo da to uvijekovječimo pa da za cijeli život imamo uspomenu na te i takve nezaboravne dane. Ujutro navrati u garažu, imam dobru kameru i daću ti da se snimate, iako mi je to draga uspomena i poklon nakon diplomskog ispita, ja znam da ćeš ti to čuvati kao nešto svoje, stoga ne brini, samo naprijed i uživaj kad ti je Bog dao. Nakon ovog razgovora i dobrog dogovora, Senad na krilima sreće i zadovoljstva do prvog sumraka ispuni vrijeme uvježbavajući za sutra planirani muzički ritam da bi olakšao sebi i Larisi narednu zadaću

koja predstoji. Kad pozavršava sve poslove oko stoke, Senad se zaputi ka dnevnom boravku u prizemlju kuće i već sa dvorišne kapije ugledavši mamu Zemku promuklim glasom upita - ima li šta za u kljun staviti? Prelijepa i mila majko gladan sam ko vuk. Nisam ništa od jutros okusio što se hranom zove, jer okupiran zadaćom koju sam stavio u prvi plan zaboravio sam da u torbi ima zavežljaj sa onim đakonijama što si mi jutros pripremila. Sine moj, čekamo te a na stolu se puši tvoja omiljena pita od krompira, zato obavi sve što trebaš u kupatilu pa sjedaj za sofru. Pored urođenog šarma ovog spretnog i okretnog momka krasila je brzina koja je učinkovito davala dobre rezultate bez obzira na kom poslu se trebalo pokazati i dokazati. Ulazeći u prostoriju Senad pozdravi babu Omera te u oba obraza poljubi mamu Zemku i usput pogledom obuhvati sve poredano na stolu i odmah ustanovi da pored tepsije sa pitom na pedalj udaljena stoji njegova omiljena zemljana posuda kod koje je znalački uštimana ručka, odavala istinskog neimara u izradi ove vrste suđa od odgovarajuće gline. Nasjepe u ovaj mini bardak do vrha jogurta i krene krupnim zalogajima da uništava još uvijek vruću krompiraću pa pošto je za kratko vrijeme prešao u drugu polovinu sadržaja tepsije, naglo podigne glavu i pritom upita- zašto vi ne jedete, zar niste gladni? Samo ti jedi sine

mi smo nedavno jeli i ne brini za nas, uzvрати Zemka pa ustade da prinese stolu friško napravljene hurmašice sa orasima koje je Senad od svih kolača najviše volio. Sve je bilo super, hvala ti mama a sada alahimanet i vidimo se uz jutarnju kafu pa ukoliko budete imali neka pitanja postaviti meni, to uradite ujutro jer kažu da je jutro pametnije od večeri. Na brzinu to sve izbifla i povuče se u svoj sobičak da malo predahne, zatim u narednih pola sata usmjeri svu pamet koju je imao prema prvom sastanku pod prozorom djevojke koja mu se sve više uvlačila pod kožu pritom se plašeći da ne napravi kakvu glupost te povrijedi to nježno i prelijepo stvorenje pa zbog toga a i drugih razloga morao je obuzdati strast i emocije u korist razuma i tako ostati vjeran načelima koja su bila utisnuta duboko u genima ovog nadasve poštenog i dobro odgojenog momka. Pa na kraju bitno mi je da smo skupa, tako da ću ovog momenta razgovor sa sobom završiti pomisli u sebi Senad, pa valjda mi je najbitnija inspiracija u svemu tome i tako vagajući šta imati kao prioritet, ustane od kreveta te uzme baterijsku lampu i nečujno napusti kuću utonulu u duboku tišinu. Krećući se hitrim korakom na obećani sastanak, veoma brzo se ukaže napola osvjetljena kuća koju Senad odmah prepoznaje, iako gusti mrak nije bio njegov saveznik u ovom prvom pohodu do mjesta na kome dvoje zaljubljenih hoće i

moгу biti sretni. To je znači taj prozor koji mi se čitavo popodne vrti u glavi pomisli Senad a odmah potom lagano poput mačke preskoči metalnu ogradu i u nekoliko koraka nađe se pored prozora kroz koji je prodiralo prigušeno svjetlo stolne lampe. Kucne dva puta u okvir od prozora iščekujući da se pojavi lik djevojke ispod neprozirne zavjese koja je skrivala unutrašnjost sobe, ujedno dajući neku osobitu tajnovitost i nedokučivost koja je opipljivo zračila zrakama slabašne noćne svjetlosti. Kada se bešumno odškrinu krilo od prozora istovremeno se ukaza lice i stas vidljiv do pojasa koji bješe upakovan u napola prozirnu plavu spavaćicu, obrubljenu bijelom čipkom, ispod koje su se nazirale dvije od uzbuđenja nemirne jabuke i tako na vrhuncu dozrijevanja zanosno se nudile da budu ubrane te ukroćene od nekoga ko ti život znači. Na uskovitlanu energiju koja se širila pa ponovo vraćala u međuprostor ovo dvoje sretnih bića, Senad usmjeri snop baterijske lampe ka licu Larise, usput se ispričavajući na višku blještavila, ostade nanovo zapanjen ljepotom i sjajem ove crnokose djevojke, a ponaosob dubokom mirnoćom dva plavozelena oka koja su poput planinskih glečera emitovali neuhvatljive tajne poruke jasne i razumljive samo onom kome su poslone. Obuzet neobjašnjivim strahom i uzbuđenjem Senadu se otrgne sa usana - Znaj Larisa da ću

ovu noć nositi sa sobom i u sebi jer ovakvi upečatljivi prizori mogu biti samo poslani od Boga. Oni će biti pečat svemu lijepom što mi se na ovom svijetu ikada dogodilo. Upravo sam o tome na isti način razmišljala i kažem sebi, pa ako nam je budućnost sticajem okolnosti neizvjesna, onda imamo pravo na sadašnjost i iskoristićemo je kako je najbolje za nas oboje a da se tvojim odlaskom moja duša ima odakle napajati i tješiti, jer nepresušan je izvor Senade koji ostavljaš iza sebe pa stoga iako već sad znam da ću patiti zbog naše razdvojenosti, biće mi lakše tako da tvoj trud znanje i energija koju si mi nesebično dao i prenio, ostaju duboko u meni dajući nadu da se izborim sa iskušenjima koja život nosi. Tek smo par dana proveli zajedno ali sasvim dovoljno da nepogrešivo ustanovim da sam napravio izvanredan izbor, puštajući tvoju neodoljivu energiju kojom zračiš, da pokreće moj krvotok i puni dušu neobjašnjivim mirom i zadovoljstvom. I da imam dva života ne bih se dvoumio da ti ponovo obećam – tvoj Senad će se jednog dana iznenada pojaviti i potražiti tvoju ruku, da te povedem stazama sreće ka cilju koji sami odaberemo i ne postoji ništa što bi me moglo izbaciti sa tog puta o kojem sanjam od momenta kada dva bistra plava jezera potopiše moju dušu vukući me ka nepoznatim dubinama, te tako muteći razum, san i javu poremete do kraja. Široko se

smiješeci, pritom pokazujući dva reda ko biser bijelih zubi, ovaj odvažni dječak onako kroz šalu pripomene Larisi da li je ostala nešto dužna nakon završetka plesa za prvi dan obuke, a djevojku odmah preplave emocije na spomen tajnog proplanka tako jako da ona drhtavim glasom jedva izusti – molim te dođi, priđi bliže, ubija me ta prokleta distanca, ne mogu izdržati Senade, prsnuću ko balon, zagrlj me i olakšaj mi, srce ne može izdržati, čitav dan sam u iščekivanju da mi smiraj doneseš. A onda dječak sa one strane planine manirom iskusnog zavodnika krene da u djelo provodi sve što je proteklih godina pročitao iz knjiga, te lagano primi za ruku djevojku koja je drhtala poput plašljive srne, prepuštajući se valovima neponovljive bezgrešne ljubavi. U početku je učitelj plesa dugo mrsio predivnu kosu djevojke, koja se u dugim slapovima mekano uvijala među dugim prstima istovremeno se divlje i neukrotivo otimala kao da je htjela poslati poruku o samoj ljubavi. U sigurnim si rukama draga moja Larisa, neću te povrijediti, dopiralo je do ošamućene djevojke dok se tresla ko jasika sa tajnog proplanka, puštajući duboke uzdahe u tihoj noći nošena na krilima sreće i zadovoljstva. Beskrajno sporo i nježno, Senad se izgubio prelazeći prstima i pokušavajući da istraži ko svila mekano i glatko tijelo djevojke, koje se uvijalo i bježalo pa opet vraćalo u ruke

ovog mladog ali očito nadarenog momka koji se igrom sudbine nađe u ovakvoj situaciji po prvi put u životu. Poseban i primamljiv miris djevojke, oduzimali su dah i pomjerali razum ka granici izdržljivosti ovog korpulentnog momka koji se koprcao u mreži čari, ljepote i strasti ovog predivnog bića, upijajući sokove neobranog i zabranjenog voća. Spojeni u strasnom i dugom poljupcu, koji su prekidali samo do daha da dođu, dvoje sretno zaljubljenih su izgubili pojam o vremenu i dok su tako razmjenjivali nježnosti oglasio se prvi jutarnji pijetao najavljujući zoru. Bilo je posve jasno da se trebaju malo i odmoriti jer uskoro će početi drugi dan u obuci za ples. Nezaboravna noć za cijeli život draga Larisa, ako isto mislimo onda se ovo itekako isplatilo. Naspavaj se, prva si dva časa slobodna pa se vidimo na istom mjestu. Očekujem puno lakši trening za drugi dan iz više razloga, a glavni je to što brzo učiš a napredak u igri i plesu je više nego dobar. Hvala mom dragom učitelju i kameru ponesi ako je zbaviš, a ja ću se potruditi nakon svega da i drugi dan zablistam u punom sjaju u svakom pogledu. Biću ti podrška u svemu i to će nam olakšati da zamišljenu zadaću okončamo uspješno i na vrijeme. Rekavši to, Senad primi Larisino lice između dlanova i za rastanak utisne još jedan strasni poljubac, a zatim se hitro okrene i brzim korakom uputi kući na

zasluženi odmor. Nakon nekoliko sati dubokog sna Senad zbací jorgan sa sebe i ko leptir lagano ustane i zaputi se prema kupatilu te ubrzano obavi jutarnju higijenu i dodatno osvježen krene ka dnevnom boravku u kome su njegovi dragi roditelji već počeli sa jutarnjom ceremonijom ispijanja kafe. Bešumno otvori vrata, malo zastane na pragu a zatim se u dva koraka smjesti u udobnu stolicu usput pozdravi babu i mamu, pa u iščekivanju da dobije uobičajenu dozu crne kafe zagleda se u lica njemu najdraža i odmah uoči blistave osmjehe uokvirene ponosom koji su govorili sami za sebe. Vrpoljeći se u stolici, Senad spoznavši otkud vjetar puše, ipak priupita -Šta može biti smješno u ovako ranim jutarnjim časovima pa da i ja uzmem učešće u tom raspoloženju? Babo Omer uperi pogled svojih sivoplavih očiju u potpuno isti takav par samo sa druge strane stola i kao uvijek služeći se poznatim geslom – ispeci pa reci - dubokim glasom obznani svom dragom sinu - Ovo jesu rani jutarnji sati i to je očigledno, samo pojmovi šta je rano a šta kasno trebaju íći odvojeno, pa da stvari normalno funkcionišu, a u tvom ponašanju sada i ovdje ja vidim nesklad u primjeni tog pravila, pa sam stoga samo zabrinut za tvoje zdravlje. Prikoči malo sine iako znam da je to teško izvodivo, jer Larisi si poželjan i potreban samo ako zadržiš sadašnji nivo mentalnog i fizičkog stanja. Slušajući tvog

babu sine, iz dana u dan mi postaje jasnije kako čovjek imajući znanje o životu ima u startu bogatstvo koje je nemjerljivo i onda je sve lakše kada teškoće pokušaju da poremete tvoj uspravni hod i tako uspore normalno odvijanje svakodnevice. Zatim mama Zemka gledajući u svog sina jedinca dajući podršku savjetima babe Omera, tihim glasom obznani- samo neka se zna sine, snovi naši su potpuno isti i tvoja majka živi za dan da zagrljen sa Larisom nekada u budućnosti ušetaš u naš skromni dom i time bi moja životna misija bila sretno okončana. Bog te čuo majko i hvala ti na svemu što si radila za mene, hvala što trpiš moje nestašluke. Pa i ja sanjam da taj zagrljaj postane stvarnost a do tada neka ste mi živi i zdravi. Kada završi sa neophodnim pripremama za ovaj dan, Senad požuri da uzme kameru za snimanje od Munira i potjeravši malo stado ovaca odmah se uputi na teren i uskoro ugleda krajnje odredište pored rijeke koje zaklonjeno gustim rastinjem, nisi mogao vidjeti tako da je tajni proplanak bio kao stvoren za nesmetan trening u plesu i skriveni kutak za nastavak neponovljive romanse između ovo dvoje prelijepih mladih ljudi. Znajući ko uskoro dolazi da mu uljepša dan, učitelj plesa je poskakujući od sreće ubrzo kročio na mekanu travu proplanka i odmah pristupio uštímavanju starog kasetofona, a posebno zadovoljstvo mu

je bilo montiranje kamere koja će imati šta da pokupi sa ovog čarobnog proplanka pogotovo što je Senad za danas odlučio da veći dio treninga posveti još jednom važnom muzičkom pravcu koji u kombinaciji sa ovim od jučer, donosi najbitniji segment u ovladavanju ovim iznimno zanimljivim plesom. Dobra priprema i pola posla si obavio, zapamtio je Senad ovu izreku koju mu je često ponavljao babo Omer. Dogovoreni dopust o dva sata kašnjenja za Larisu sada su mu dobro došla da skonta plan po kojem će sebi i Larisi da olakša uvođenje u igru nove zahtjevne komponente koja znalački ukomponovana sa već ovladanim elementima, mora izbaciti vrhunsku izvedbu. Dovodeći tajni proplanak u dobro uštímáno stanje neophodno da zadaća bude lakša, Senad se kratkim pogledom uvjeri da je sve kako treba a potom se zadovoljno zavalí u mekani prirodni pokrivač, pritom podvije ruke ispod glave i zagleda se u tirkizno plavo nebo, usput moleći boga da mu ovaj dan bude uspješán i da samim tim – adaktira- suštinu ovog zanimljivog performansa. Opušteno ležeći na travi te osluškujúći cvrkut ptica, mladi učitelj opijen izmiješanim mirisima prirodnog bilja i sokova, sklopi oči i počne vrtiti film ka ranom djetinjstvu, kada je ponekad u osami zamišljao svoju princezu iz bajke i ne sluteći da mašta u to vrijeme može ikad da se obistini, ali eto izgleda

da je život i satkan pola od zbilje a pola od željenih snova samo dobro poredanih u surovoj životnoj kolotečini. Prebacivši razglabanje sa samim sobom na usijane talasne dužine koje su nosile poruke energije i ljubavi poslana od njegove drage Larise, i tako adrenalin dizali do nivoa kada letiš, a svjestan toga nisi koliko sretan si. Djevojka ubrzo treba da stigne pa poštujući urođeni đentlmenski kod, Senad se hitro pridigne da obavi blagovremeno izviđanje okolnog terena pa kad se uspne na staru divlju jabuku upravi pogled ka predivnom krajoliku iščekujući da se djevojka pojavi iza obližnjeg zavijutka ceste. A onda iza male uzvisine naglo se pojavi Larisa krećući se preko zaravni pokrivenoj raznobojnim divljim cvjetovima koji su se povijali nježno do članaka, milujući pri svakom koraku ovu nadasve ponosnu djevojku koja svojom pojavom stopljenom sa razigranim pejzažom, naprosto je nosila i uvijala ovaj čarobni komad livade dajući na znanje usamljenom promatraču privid neosvojive tvrđave. Ovo iz dana u dan postaje sve misterioznije pomisli Senad, a zatim se pokuša vratiti u stvarnost te protrese glavom pa se žurno sa drveta nađe na zemlji i još žurnije uputi da van proplanka izađe i dočeka ovo dražesno stvorenje. Usput mu se u glavi vrtio razgovor sa roditeljima od jutros te tako dođe na pomisao da zagrljen sa djevojkom ušeta na tajni

proplanak i tako makar simbolično zakrpi otvorene rane na duši, jer daleko je do ostvarenja snova i želja majke Zemke. Skoro istovremeno oboje stignu na ulaz unutar proplanka i Larisa se prva obrati Senadu – Hvala ti što si došao pred mene jer mogla bi negdje zalutati i šta onda da radiš od sebe, šeretski se smijesila djevojka izazivajući reakciju druge strane. Nije trebalo čekati dugo a desna ruka mladog učitelja se nađe preko ramena usput se poigravajući sa gustom mekanom kosom i tako zagrljeni ubrzo se nađu na starom mjestu kao stvorenom za razmjenu znanja ali i nježnosti. Glupo je bilo šta ponavljati, danas mi izgledaš još ljepše i atraktivnije, fino si se dotjerala tako da se vidi da imaš talenta u kombinaciji boja i svega ostalog što si dobro posložila. Znaš Senade družeći se i učeći od tebe postajem sve sigurnija u sebe i to se možda odražava i na taj vanjski izgled. Ljepota je u duši Senade, a onda se to prenosi na lice tako da je sve vidljivo i jednostavno. Besmisleno bi bilo da ti odmah uzvraćam pohvalama o tebi, ali ništa ne brini i to će doći na red a onda ima da ti se zamuti u glavi. Postajem lagano nestrpljiva u iščekivanju da mi počneš sa uvodom u taj tvoj novi nepoznati ritam koji si mi nagovijestio. Tako je dušo, sve je spremno i možemo početi ovog sekunda, samo opušteno i nadam se uz Božju pomoć uspješnom završetku ovog veoma bitnog ritma koji će i prije dogovorenog kraja u

obuci biti kruna za sve potrebno da ispoštujemo kriterije do kraja. Nakon ovog kratkog upoznavanja sa onim šta ih očekuje za ovaj dan, Senad pristupi –haber kutiji- te na brzinu odabere kasetu i proplankom se prolomi novi ritam uz koji se u početku Senad kretao dosta sporo, da bi potom prateći adekvatno ritam, poludivlje poskakivao i vrtio tijelom u raznim pravcima, što je na Larisu u početku djelovalo zbunjujuće, međutim ne lezi vraže, veoma brzo je pokupila nekoliko kretnji i onako kroz osmjeh dobaci svom dragom učitelju – Ovo mi se sviđa, neobično je pa ako se stopim potpuno sa zvucima, nigdje mojoj sreći kraja. Kad uspiješ ući unutra, kada te ponese – tada se razum uskovitla, pucaš od adrenalina a koncentrisan si sasvim dovoljno da pratiš ritam lagano i bez greške, tada beskrajno vjeruješ u sebe i svoje mogućnosti a sve to zajedno Larisa je sada i ovdje lomila poput britke sablje, ne štedeći ni dušu ni tijelo da pokaže mladom učitelju kako se izvodi igra koju voliš i pored toga što je ranije nisi poznavao. Bravo, predivno i izvanredno to radiš, pa sve ne mogu da vjerujem, naprosto si me oduševila, jedva uspijevam da ti pariram u igri tako da ja komotno postajem učenik draga moja učiteljice. Tvoje zadovoljstvo je meni obaveza više da ozbiljno pristupim zadatku, jer ne želim da se patiš oko mene beskrajno dugo, a zaslužio si da maksimalno uložim

truda kako bi do savršenstva doveli ove naše pripreme i onda za oproštajno veće koje smo planirali, budemo u stanju da istinski pometemo podijum za igru i pozornicu ostavimo u neizbrisivom sjećanju naše raje i prijatelja. Nimalo ne sumnjam u to što govoriš, pogotovo posle svega što si nam pokazala u obračunu sa ovim zahtjevnim i komplikovanim plesom. A sada je vrijeme da se odmorimo pola sata i odmah pristupimo uvezivanju ova dva ključna ritma, tako da se nadam da u naredna dva dana trebamo samo vježbati pređeno gradivo i pomalo usput možemo raditi na improvizaciji nekih nijansi koje će dodatno da zaokruže i obogate ovaj naš izazovni performans. Takvu predanost, sigurnost i nesebičnost u prenosu znanja može imati samo neko čija je duša čista i neopterećena dragi moj učitelju i to je tvoje veliko bogatstvo koje me uvijek iznova obara s nogu, tako da zapravo moja spoznaja o tome uveliko mijenja i brusi neke nedovršene karakterne crte. Da malo ne pretjeruješ u tome oko moje zeleno, pa ja sam ipak samo momak sa planine, pa se pitam šta nađe u meni izuzevši ovu neukrotivu divlju ljepotu. U pitanju mog učitelja leži odgovor jer ja sam tako dugo i čekala nešto poput tebe, da bi ostatak života provela u istraživanju te i takve netaknute prirode. Nakon kraćeg odmora Senad upita Larisu da li je potrebno da jučerašnji muzički ritam ponovo

malo uvježbaju ili da odmah pređu na stapanje ova dva muzička pravca, odnosno na praktičnu primjenu istih, pa pošto djevojka odabere miks ova dva ritma, shodno tome učitelj ubaci novu kasetu tako da nevjerovatno upečatljivi zvuci orijenta sa jedne strane, podešeni sa muzikom zapada, ubrzo do srži preplave svaku poru ovo dvoje sretnih ljudi i oni tako na talasima uzburkane ljubavi i srceparajućeg zvuka, utonu u svoj žestoki i posve originalni ples. Neumorno i na momente grozničavo usput se gledajući u oči, te tako crpeći zadnje atome snage, izgledalo je kao da se nadmeću ko će bolje, brže i spretnije da pokretom tijela odgovori na ovaj izazovni ritam i to je bilo tako žestoko da je Senad blagovremeno obznanio kraj predstave bojeći se da Larisi ne bi ugrozilo zdravlje za šta bi naravno on bio glavni krivac. Tako se završio taj drugi, a po svemu ključni dan u obuci za ples. I dok su jedno pored drugog umorno ležali na travi, Larisa zapita Senada – pa ti zaboravio da ponesesh kameru, šteta prava da nismo snimili, ovo je nevjerovatno šta smo uspjeli napraviti. Samo da znaš ljubavi moja, sve je zabilježeno. Kako i otkud sad to tvrdiš? Kamera je sve pomno pratila, podigni malo pogled i vidjećeš je, doduše malo sam je maskirao i to namjerno da zaboraviš na nju, jer ovako si bila puno sigurnija i opuštenija. Neponovljivo, fantastično i nezaboravno

iskustvo si priredio svojoj dragoj Larisi pa stoga ostajem tvoj dužnik do kraja života. Moje zadovoljstvo je vjeruj mi time veće kad znam da si uspješno okončala ovu malu avanturu u obuci za ples i tako samo demonstrirala svu energiju i ponaosob talent koji se skrivao negdje duboko u tebi. Vjerovatno si u pravu Senade jer sam i sama pomalo u nevjerici, misleći kako je sve ovo oko plesa imalo nestvarno brzu i uspješnu završnicu. Valjda po rođenju svaki čovjek tajnu krije u sebi ne znajući za šta je sve sposoban i predodređen. Potrošili smo upola manje vremena od planiranog da obavimo ovaj zadatak što kao obavezu postavismo između nas dvoje tako da treba još samo da dodam – ljubav i mašta mogu svašta. Vrijeme će pokazati kakvi sve izazovi stoje pred nama, ali pouzdano znam da adrenalin kao proizvod ljubavi, pred sobom ruši bilo kakve prepreke i predrasude donoseći polet, zanos i ljepotu zbog koje se isplati živjeti. Po svemu sudeći ostalo nam je vrlo malo vremena zajedničkog druženja pa prema tome predlažem da sutra prošetamo pored rijeke i tako obogatimo ovaj sudbinski doživljaj sa novim neponovljivim emocijama. To je Senade super ideja koja me unaprijed izuzetno raduje, a u mašti nas već zamišljam kako zagrljeni kročimo samo meni poznatim stazama iz mog ranog djetinjstva. Dogovoreno, sutra na istom mjestu u isto

vrijeme dođi, ja ću te čekati lijepa moja vilo. Sada idemo na zaslužni odmor, a prije nego mi umakneš, trebaš ostaviti pečat kao potvrdu na ovo pređeno gradivo. Ne znam o kakvom pečatu je riječ Senade, naivno se smiješeći uzvratila Larisa, a već u sljedećem momentu se baci u zagrljaj ovog predivnog dječaka i strasno kupeći sokove sa usana najdraže ljubavi, ostane tako dugo sve dok ne osjeti da joj ponestaje daha, a zatim se naglo istragne iz Senadovog zagrljaja i odleprša preko cvjetnih livada i polja ka obližnjim kućama. Uvečer kad se pozavršavaju svakodnevni poslovi, uz obavezni domaći čaj koji je vješto spravljala mama Zemka, Senadu babo Omer saopšti najnoviju vijest. Sine moj najdraži, bliži se dan našeg polaska. Danas u prolazu kroz ovo mjesto komšija Ismet iz Mudrika donio je sobom radosne habere koji će nadam se vrlo brzo okončati ovo naše neizvjesno putovanje. Gavro i Bosa skupa sa Viki, su već nekoliko dana zadovoljni i sretni, pronašli svoj novi dom u napuštenom selu ispod Smetova kod Zenice. Za nas su odmah po dolasku rezervisali također manju kuću sa popratnim objektima. Radi se o manjem zaseoku pod imenom – Sviće. Okućnice su obradive te možemo zasukati rukave i posijati šta god poželimo i da tako živimo od svog rada sve dok ovaj nesretni rat ne prođe. Tu u neposrednoj blizini preko malog prevoja zaustavio se i naš dobri komšija

Ismet kojeg ja poznajem dugo vremena, a usput rečeno on nam je nekakva daljnja rodbina, tako da sve uzevši u obzir imam potpuno povjerenje u tog čovjeka. Gavro je poručio da nas u ponedjeljak ujutro čeka iznad mjesta Pehare na uzvišici sa koje zgodno može da vidi naš dolazak i onda da lakše odredimo put do samog zaseoka Sviće. Danas je četvrtak, prema tome imamo još petak, subotu i nedjelju cijeli dan, a već u nedjelju oko ponoći krećemo. Imamo dovoljno vremena da odradimo pripreme kako treba i put učinimo lakšim jer dobra priprema je pola obavljenog posla. Eto sine, tvoj babo je izlaganje priveo kraju pa sad ti reci šta imaš u vezi svega ovoga. Neka mama kaže svoje mišljenje šta nam je činiti a onda ću ja na kraju da se oglasim, jer tako su me učili moji dragi roditelji da kućni red treba poštovati. Dobro sine oko moje drago, tvoja mama bi imala dobar razlog da ostane u ovoj prekrasnoj dolini, ali ponekad put do cilja ima vijugave staze koje kad savladaš shvatiš da je tako moralo da bude. Neka se malo emocije slegnu pa potom ćeš ti odlučiti hoćemo li ikada da se ponovo pojavimo u ovom kraju a znaš sine da tvoja majka živi za taj dan. Majko hvala ti na podršci koju pružaš svom do ušiju zaljubljenom sinu tako da ću u budućnosti tražiti savjet od tebe, ali priznaj da ću morati slušati i svoje srce. I još nešto sine Senade da te priupitam, da li ću imati

priliku da uživo vidim tvoju djevojku Larisu jer to mi je velika želja a i moja obaveza da donesem vlastiti sud za ono što možda u budućnosti dolazi. Nadam se da ćemo i to zgodno podesiti, jer u subotu je dan škole ovdje pa eto koristim pogodan momenat da tebe i babu pozovem da dođete skupa sa Munirovom obitelji na tu ceremoniju poslije koje slijedi igranka i ples. Sve možete pratiti iz publike neometano, samo je važno da na vakat zauzmete mjesta za sjedenje. Ja i Larisa imamo specijalno uvježbani ples koji ćemo pokušati da prezentujemo, pa ako ispit položimo našoj sreći nigdje kraja. Obavezno dođite na to moje oproštajno veće i nadam se da vas neću razočarati. Zatim poljubi majku Zemku i Omera te krene na počinak. Ujutro malo doručkuje i odmah se zaputi na dogovoreni sastanak sa Larisom. Usput sretne svog dragog druga i jarana Munira te mu uputi zvanični poziv na proslavu i igranku a potom veselo poskakujući krene u pravcu rijeke Bile gdje treba da se nađe sa voljenom djevojkom. Približavajući se duboko urezanom koritu rijeke, a nadomak tajnog proplanka na omanjoj uzvišici. ponosno i odvažno stajala je Larisa i dok se vjetar uporno poigravao sa njenom prekrasnom dugom kosom ona je neumorno mahala rukama da pokaže mjesto gdje se nalazi. Oštrom oku dječaka odraslog u prirodnom okruženju, takav

očaravajući prizor nije mogao promaknuti, a da bi sve dobilo svoju draž i uzvišenost on u momentu ubaci u veću brzinu i narednih dvjestotinjak metara poput vjetra potrči u zagrljaj najdraže ljubavi. Stiže za kratko vrijeme i na korak od djevojke stropošta se u gustu travu te dobro zadihan pokuša da što prije u normalu vrati bioritam. Bez imalo odgađanja, Larisa se baci u gustu travu i tako okrećući se čas na stomak a potom na leđa, prasnu u nekontrolisani smjeh uživajući što su ponovo skupa i živeći za trenutak u kome ljepota i spokoj pulsiraju u tijelu i duši. Ubrzo ustanu na noge i sa rukom u ruci, valjda svjesni surove stvarnosti, onako duboko zamišljeni krenu u laganu šetnju pored obale rijeke. Pa vidiš kako su stvari ipak jednostavne, pomisli u sebi Senad. Ne odeš jednu noć pod prozor voljene i tako poentiraš što ona prva dolazi na sastanak a to je provjerena metoda kojom otklanjaš nedoumice i sumnje, pa je korist uvijek obostrana. E u tome je poenta da vjernost testiraš iz prve ruke. Moram i ja imati neku svoju tajnu koja me moćno gura u željenom pravcu. Nešto si mi zamišljen Senade, pa sam znatiželjna o čemu si zabavio svoju lijepu maštu, a ako te nešto tišti kaži meni da ti možda probam olakšati. Sve je u redu samo sam malo odlutao u svoj svijet mašte, usput slažući kockice za svaki trenutak proveden s tobom. Ti si draga Larisa u fokusu cjelokupne energije koja

pokreće sve moje misli dajući mi svjetlost na putu kojim nepogrešivo kročim ka svom cilju. Hajde dobro, neka bude tako, nego nešto drugo me fasciniralo kod tebe, ono kad si trčao prema meni u susret, ja ne znam je li mi se pričinilo ili je to stvarnost, ali onakvu lakoću, gipkost i brzinu u svom životu nisam vidjela nikada. Pa reću ti da nimalo ne pretjeruješ, uz napomenu da o sebi ne volim kazivati, ali ti si mi nešto posebno pa ću za tebe izdvojiti jednu od niza epizoda, u kojima sam nekad morao, a poslije iz zabave, trčao sa divljim životinjama. Zdrav i prorijeđen vazduh uz pravilnu ishranu, daju čovjeku neslućene sposobnosti, tako da sam jednom prilikom trkajući se sa srnom, bio tako blizu da je živu uhvatim ali instinkt i refleks koje je priroda ugradila u tijelo divljači određuje pobjednika u borbi za opstanak. Ako nekada u budućnosti bude se ukazala prilika testiraćemo ovo što rekoh o sebi ali to neka bude naša tajna jer bolje je tako. Upravo Senade hodamo stazama iz mog djetinjstva kada sam sa ostalom djecom u osnovnoj školi boravila na obalama ove plahovite rijeke, i to me posebno ispunjava, sjećajući se svega do u najsitnije detalje. Kad Larisa završi sa evociranjem uspomena, povuče Senada za ruku da potrče do velike stijene koja se do pola riječnog toka uvukla u duboku vodu koja tvori prirodni bazen kao stvoren za kupanje a onda sunčanje na tom istom

dugačkom kamenu, po kome se odavno uhvatila gusta mahovina. Pogledaj ovu ljepotu Senade, ovdje se ljeti kupaju samo dobri plivači i oni koji su odvažni da zarone u duboku vodu, a ja sama ne pripadam ni jednoj skupini jer ne znam plivati. Da je sada ljeto ja bi te za samo jedan dan naučio da plivaš ko riba, ali obzirom da je voda hladna odgodićemo tu nastavu za neka bolja vremena. Sjedoše na stijenu jedno uz drugo, čvrsto pripijeni, uživajući u potmulom hućanju rijeke te ih tako duboko zamišljene rastuži spoznaja i obuzme tuga zbog skorog rastanka koji se neminovno približavao. Da mogu zaustaviti vrijeme, drhtavim glasom prozbori djevojka, to bi od svega najviše željela pa da ovako zagrljeni ostanemo skupa do beskraja. Ne znam šta mi se dešava, kao da lebdim na krilima dosad nepoznatih snova, nisam nikada osjećala ovako nešto nestvarno lijepo a sve prati neka čudna bol koja me ponekad u brigu baca. Ne trebaš posebno da o tome razbijaš glavu Larisa, jer to je valjda ta istinska emocija kojom si i mene duboko pogodila i nije mi nimalo lako da se izborim sa tim viškom energije. Vjerovatno si upoznata da sutra treba da se obilježi zvanično dan škole a posle toga je igranka, tako da ćemo pokušati da svojom uigranom izvedbom na najbolji mogući način pokažemo svojim najdražim da smo efektno potrošili vrijeme od početka

obuke u ovladavanju našim tajnovitim plesom. Pa jasno da sam upoznata, tako da nestrpljivo iščekujem da zaigramo našu plesnu tačku i tako krunišemo sav trud i strpljenje koje smo uložili. Nadam se najboljem a možda je i vrijeme da iskočim iz anonimnosti u kojoj sam mojom voljom bila najveći period svoje rane mladosti, dok sudbina nije tvojim dolaskom u moj život sve potpuno promijenila. Sad idemo kući na kratki predah, pa se vidimo večeras kod tebe pod prozorom ako ti tako odgovara, jer sutra navečer se pakujemo za polazak pa trebam roditeljima biti pri ruci. Naravno da jedva čekam da kucneš o okno moga prozora, čekaču te i nemoj kasniti. Nakon ugodno provedenog vremena u krugu svoje obitelji Senad onako pomalo umoran odšeta do svoje sobe i baci se na krevet da malo predahne da bi potpuno odmoran nakon toga krenuo pod prozor svoje drage. Približavajući se osvjetljenom prozoru u tihoj noći, on osjeti blago strujanje koje sa ubrzanim pulsom obuzima čitavo tijelo od glave do pete a pritom razarajuća praznina u duši podsjeti Senada da je ovo vjerovatno i posljednja noć ovdje i na ovom mjestu sa njemu najdražom ljubavi, od koje da se rastaneš i hrabrosti i pameti treba imati. Duboko uzdahne i lagano kucne dva puta u prozor Larisine sobe tako da se ubrzo pojavi lik djevojke koja svojom pojavom i blistavom ljepotom nanovo

uzburka sve emocije i strasti od kojih Senadu koljena klecaju i prijete da bude s nogu oboren. Kakva pusta noć, a kakva čista i nevinna ljepota stoji ispred mene da se je vrlo teško obuzdati, ali nije mi prvi put da moram potisnuti ono što srce želi, te hladne glave privesti ovu priču onako kako dolikuje tebi Senade, jer ne želim povrijediti ovo divno stvorenje. Strpi se, u saburu je spas i nemoj da te razum napusti prijatelju moj. Neodoljiva, izazovna, privlačna i čarobno lijepa ko anđeo, djevojka je poput zemljotresa izmicala tlo ispod Senadovih nogu ali hrabri i ponosni dječak sa planine viteški je odolijevao buri emocija, znajući već sada da treba graditi budućnost na duže staze sa ovom izuzetnom curom i tako imati od čega za sebe tesati pravu ženu. Nešto si mi zamišljen učitelju moj, nadam se da ćeš zgodno isplivati iz valova tuge znajući da sam uz tebe i s tobom kako god da se u budućnosti život poigra sa nama. Pa dobro sam Larisa, ništa ozbiljno, možda mali trenutak slabosti ali u pravu si, svu energiju treba usmjeriti ka sutrašnjem danu. Nestrpljiva sam a pomalo i zabrinuta, kako ćemo sve skupa to da odradimo, tako da u slobodno vrijeme dodatno vježbam oko nekih pokreta dovodeći onaj naš stil u igri do perfektnog nivoa. Lako ćemo to prevazići Larisa. Ja već imam plan kako da lagano i bez teškoća poentiramo a sve ću ti objasniti za par minuta prije same

predstave. Odmori se i dobro naspavaj, ja sam uz tebe ništa ne brini. Kunem se životom da niti jesam niti ću ikada imati ljepši prizor pred sobom, sve mislim da sanjam neki svoj ludi san, a ustvari hvala sudbini što nas dvoje spoji u ovoj predivnoj noći pa možemo na talasima mjesečeve svjetlosti ubirati plodove neponovljive ljubavi. Bujna ti je mašta mladiću moj dragi, ali vatra u mojim grudima hoće da me izbezumi... i ne dovrši misao do kraja a u tom trenutku kao po komandi, usne se spoje u dugi strasni poljubac. Subota je. Dan kao i ostali u nizu, a da li je baš tako nisam siguran jer danas Senad i Larisa igraju svoj možda zadnji ples i sve to pred šarolikom publikom u kojoj su njihovi najdraži prijatelji a odgovornost je veća, jer su tu Omer i Zemka, zatim Munir i njegova obitelj a i Larisini roditelji su najavili svoje prisustvo. Sama ceremonija obilježavanja dana škole trajala je uobičajeno kratko uz šturo obraćanje par odgovornih ljudi koji poučeni ranijim iskustvom nisu gnjavili prisutne nekim velikim hvalospjevima. Kada službeni dio programa završi, spiker u liku predivne plavuše najavi u početku narodno kolo u polusatnom trajanju u kome zaigra i staro i mlado, tvoreći spontano nekoliko krugova i tako poštujući tradiciju ovdašnjeg svijeta uspiju da ožive svu duhovnost, ponos i želju za životom običnog Bošnjaka. I dok se atmosfera u dvorani

lagano zagrijavala, sve to je profi kamera zumirala i ništa bitno promaklo joj nije, u isto vrijeme Senad i Larisa su hitali ka mjestu gdje se dva lokalna puta račvaju, da bi potom krenuli ka obližnjoj školi. Pristojno a skromno obučeni za ovu priliku, ovi predivni mladi ljudi su impresivno zračili nekom osobitom i neobičnom energijom koja se u talasima zarazno širila na sve strane i obećavala siguran uspjeh u planiranoj predstavi ovih dvoje sudbinom spojenih bića. Pa vidi ovo Senade, kao da smo se dogovarali koja boja bi prikladno mogla da obilježi ovaj naš dan - ko nebo smo plavi - pa zar bolji izbor uopšte postoji. U pravu si Larisa nebo je početak i kraj svega, a mi svoju izvedbu u nebeske visine trebamo poslati, što lako nije, ali izvodivo je ako stvari postaviš jednostavno i prosto tada se sve odvija prirodnim tokom i lagano bez ikakvih zapreka. Ako ovo ukapiraš i spoznaš sve ima da bude kako treba. U vezi našeg plesa koji nam predstoji stvari ćemo posmatrati skoro identično pa sad pažljivo slušaj svog učitelja. Ponašaj se opušteno i prirodno tako da u početku uplovimo i stopimo se sa bilo kojim ritmom u kome ćemo vrlo brzo pronaći sebe i tako će naše zagrijavanje biti ono što je potrebno da nakon nekoliko minuta krenemo u dokazivanju onoga što jesmo i šta možemo. A sve to što želimo i na čemu smo danima radili treba da prati ritam i zvuk koji smo nas dvoje

uvježbali, a da bi tu muziku imali na razglasu moj drug Munir ima plan i redoslijed koji sam dogovorio sa njim da bi sve funkcionisalo u najboljem redu. Sada je sve do nas pa Bože daj nam snage i neka nam je sretno draga moja Larisa. Tek što su malo đuskali, u izdvojenom djelu sale da budu primijećeni, Munir u jednom momentu mahne prema njima rukom i usput im dovikne da se pripreme za nadolazeće zvuke, koji ubrzo poput lomljave stakla preplave jasno i razgovjetno ukupan prostor na podijumu i van njega, tako da se već u startu Senad i Larisa stope i ovladaju ritmom njima bliskom i dragom. Samo polako, nikud nam se ne žuri, pa tek što krenu uigranim i spontanim pokretima da resko i odvažno ulaze u ovaj neponovljivi ples, prisutna omladina i prijatelji lagano počnu da uzmiču u stranu i tako praveći dovoljan manevarski prostor da se sve zahukta i razbukta u pravi vatreni obračun, budu svjedocima izvanredne plesne predstave o kojoj se godinama kasnije prepričavalo, a mnogi su ovaj fantastični ples uspoređivali sa filmom – Groznica Subotnje Večeri. Svakim novim ritmom koji se već odavno uselio u krvotok ovo dvoje divnih mladih ljudi, oštrina i britkost se poput tornada stepenasto povećavala, a broj prisutnih na podijumu za igru smanjivao, jer ovako nešto slično ovo mjesto nije pamtilo pa je ponekad isplasnije biti dobar navijač nego loš igrač a u

ovom slučaju, stvar je bila očigledna. Bilo je tu raznih komentara upućenih i Senadu i Larisi. Uglavnom su bili pozitivno iznenađeni i u čudu se pitali, otkud i kad da od onako mirne i povučene djevojke sad iz čista mira ispliva ovako vragolasto i dopadljivo do jučer dijete, a sada već zrela djevojka. Senad je tek kao stranac u ovom prelijepom naselju bio posebna enigma, jer o njemu nisu skoro ništa znali. Sada idemo u viši stupanj prenosa, pojačavamo najdraža moja ljubim te i volim, šapne joj ovaj razigrani dasa sa Vlašića i malo jače stisne rukice svoje voljene, a onda joj se obrati riječima koje Larisu dodatno opuste i ponesu do dugo sanjanih visina gdje caruje sreća i ushićenje. Isključi se iz ovog prostora i malo prošetaj našim tajnim proplankom i biće za oboje lakše da tremu odagnamo do kraja. Savjeti su tvoji kao melem za ranjenu dušu i naravno hvala ti na tome kako za svaku priliku imaš dobro rješenje. Idemo – sad ili nikad, pokažimo svu moć u ovom našem odvažnom ritmu. A tada pa u narednih pola sata, ono što je ovaj zaljubljeni i uigrani par ostavio na podiju za igru bilo je neponovljivo, a sve je praćeno erupcijom oduševljenja prisutne rodbine ali i ostalih koji su već odskora svoju igru prebacili u navijački stampedo koji je do usijanja doveo cjelokupan prostor u dvorani. Bravo Larisa, ne mogu da vjerujem da nam se sve ovo događa,

ponosan sam na tebe i hvala na trudu koji si uložila pa da sve ovo bude ovako sjajno i nestvarno. Kad u momentu Senad krajičkom oka zapazi majku Zemku, sa suzama u očima tad shvati koliko podrške majka ti može dati, tako da ritam pojača do usijanja pa se Larisa zapitala otkud tolika energija izvire iz tog naočitog momka, pa što duže igra to radi sa dodatnom lakoćom kao da je tek započeo. Lakše Senade molim te ponestaje mi snage, uspori malo jer nema potrebe da se dodatno dokazujemo nakon svega što smo nesebično darovali dragoj publici sa ove užarene scene. Dobro ljubavi moja, malo sam se zanio a usput testiram moje mogućnosti i izdržljivost, jer se polako približava kraj ove naše izvedbe i neviđenog spektakla. Šta god da kažeš u pravu si jer ovo što vidiš i u čemu uživaš je tvojom zaslugom tako da ja bez tebe ni izbliza nisam ono što jesam s tobom. Kako se bližio kraj ove nesvakidašnje predstave, publika ponesena ljepotom zvuka orijentalno-zapadnog melosa, zatraži da se na početak vrati ovaj iznimno ugodan zvuk što bi i urađeno. Svjesni da su na najbolji mogući način poentirali, Senad i Larisa ohrabreni ovako neočekivanom podrškom namignu jedno drugom i sa još većim elanom i zanosom krenu da energično prate njima posebno drage tonove i zvuke koji ubrzo preplave i dušu i tijelo dvoje mladih ljudi. Na kraju svega ljubav dominira i uvijek

pobjeđuje, a to se potvrdilo i ovaj put kada se Larisa bacila u zagrljaj ovog odvažnog momka i tako nesvjesno poslala poruku potencijalnim udvaračima koji će pouzdano probati da ovakav dar prirode uzmu za sebe. Bravo, aferim draga moja djeco, oduševljeno je uzvikivao Omer jer ovo što je vidio nije mogao još uvijek vjerovati svojim očima. Bio je emotivno vezan za svog sina jedinca pa kad je uhvatio na momenat pogled svog sretnog dječaka shvatio je da se uloženi trud itekako isplatio jer sreća kojom je sijao mogla se lako prepoznati. Krenimo Larisa, vani nas čeka malo iznenađenje jer ovdje smo udarili pečat za cijeli život tako da zadovoljni onim o čemu smo dugo sanjali možemo u nastavku da rasterećeno planiramo našu budućnost. Tek što izađu vani, dočeka ih ozareno lice majke Zemke koja je nestrpljivo iščekivala da konačno upozna Larisu i tako sa olakšanjem dovrši pripreme za put na koji uskoro treba da krenu. Bez okolišanja i ustezanja, Zemka pođe u susret ovo dvoje sretnih ljudi i potom na momenat nježno privije Larisu na grudi, a suze radosnice govore su same za sebe o tome kako je neprekidna ljubav i pažnja majke najbolji temelj za pravu sreću od početka do kraja. Kako god da bude u vremenu koje je pred nama, draga moja djeco meni sretniji dan nikada nije ovako lako i iznenada razgalio dušu. Osjećam se kao leptir dok gledam dva moja bisera. Budite

hrabri, strpite se i izdržite uz Božju pomoć na putu ka vašim snovima. Imate u meni podršku i ne posustajte nikad, pa iako je vrijeme pred nama obavijeno maglom, neumorno idite ka svom cilju tako da kajanju mjesta biti neće. Lako je zboriti ako imaš kome. Mudrost je učiti od starijih pa ako još njihovo pozitivno iskustvo u praksi koristiš, stres i turbulencije koje život nosi upola su manje, tako da dunjalukom kročiš lakše i sa manje padova. Eto draga moja Larisa sad ti je posve jasno otkud puše vjetar jer sva moja nastojanja da dušu ogolim pred tobom bila bi površna i nedovoljna da nisi upoznala moju majku jer očito je odakle moj talent korijene vuče. Impresionirana sam i sretna što se sve ovo ovako izdešavalo, pa hvala ti stara majko na svemu, hvala na podršci koju si iskazala za našu sretnu budućnost, i još samo da dodam da imati tebe za istinskog prijatelja veliki je podstrek i bogatstvo za mene. Sutra navečer mi putujemo dalje, a ti ostaješ ovdje pa kako da kažem, nemoj zaboraviti mog Senada a ti ponosno i uspravno hodaj ovom prekrasnom dolinom. Svjesna da se na duže vrijeme rastaje sa ovom prekrasnom ženom Larisa munjevito iskorači prema Zemki, čvrsto je stegne u zagrljaj, a onda se još brže udalji u pravcu svoje kuće. Okrene se još jedanput i mahne rukom, a Senad joj dovikne - Večeras u isto vrijeme na istom mjestu. Pa čovječe vi ste oduvali sve momke i cure

svojom igrom, iza leđa dolazeći uzvikne gromoglasno Munir a njemu se u pohvalama pridruži babo Omer kao i ostatak Munirove obitelji, i tako u dobrom raspoloženju krenu skupa ka svom domu. Sine mora babo da te zagrlj i da ti odam priznanje za predstavu koju si nam priredio i mogu ti reći da bolji poklon ne bi poželio, jer ovo što sam vidio maloprije u sali osnovne škole nikad neću zaboraviti, a obzirom na izuzetno odobravanje prisutne publike to mi je ponos i zadovoljstvo veće. Hvala babo, veoma mi je drago zbog toga i izuzetno sam ponosan i sretan što mogu u tebi imati tako jak oslonac i podršku u svemu, a najveća nagrada za mene je neskriveni sjaj u tvojim očima koje mi govore da ova pauza u putovanju može izroditi ono o čemu svaki otac cijeli život sanja. Znaš već na šta mislim, pa ne bi da izazivam sudbinu i unaprijed pravim neki svoj raspored, jer svjestan sam da neću moći bitno da utičem na dešavanja koja su pred nama a vezana su za moju Larisu i mene. U redu je sine, sve si ti dobro upakovao, tako da se na to dodati ništa ne treba. Nestrpljivo iščekujući da mrak padne na livade i sokake pa da krene u zagrljaj svoje voljene, Senad obuzet nekim čudnim elanom je dovršavao pripreme da sve bude dostojanstveno kad pod prozorom noćas pokuša da uljepša rastanak sa djevojkom koju je beskrajno volio. Idući poznatom stazom ka kući svoje drage, Senad je

skupljao posljednje iskre hrabrosti u pokušaju da skonta kako da bezbolno okrene leđa svom dragom anđelu i tako ostatak puta na koji sutra idu izdrži u što boljem raspoloženju. Široko se smiješeći, Larisa je stajala na odškrinutom prozoru pokazujući tako očito poštovanje prema dječaku kojem se uvijek iznova radovala, a nakon svega šta su doživjeli za kratko vrijeme, definitivno se uvjerila da za sebe boljeg momka sresti neće. Evo mene kod tebe Larisa, možda je bilo bolje da nisam večeras uopšte dolazio, ali prerano je da bježim od stvarnosti pogotovo što imam jedno važno pitanje koje ću ti postaviti na samom našem rastanku. Čitavu noć do ranih jutarnjih sati dvoje mladih su uživali u čarima i emociji koja se u životu jednom dogodi ali nikad ne prestane ako je iskrena i čuvaš je kao nešto jedinstveno i nedostižno. Vrijeme je da se rastajemo, umorni smo a i poljupci su tvoji ostavili traga, pa kad moram da ti srce ostavim onda pruži svoju nježnu rukicu da ti pitanje postavim. Hoćeš li biti moja žena? - gledajući je pravo u oči nekako prevali preko usana Senad. Biti tvoja žena, smiješeći se uzvratila Larisa, možda hoću, samo ne znam je li to na kraće ili duže staze. Pa naravno na duže, ustvari do kraja života. E ako je tako biću ti vjerna i najbolja žena koju zamisliti možeš, oh Bože dragi, konačno da mi je pao kamen sa srca i da me zaprosio moj Senad. Čekaj me pa

ako ovaj prokleti rat preživimo, tvoj Senad će doći na ovo isto mjesto da te ukradem samo za sebe, a do tada raduj se životu u svakom trenutku i ne gubi vjeru i nadu jer Bog je milostiv. I radost i tuga izmiješani u predivnim modrozelenim okicama punim suza, govorili su Senadu da je vakat negdje drugo plakat tako da on na rastanku nježno poljubi svoju najdražu ljubav i žurnim korakom se udalji prema obližnjoj dvorišnoj kapiji. Večeras u ponoć krećemo dalje prema Zenici a potom krajnjem odredištu gdje nas naš dobri komšija Gavro treba dočekati, tako da ovo naše uporno traganje za novim domom privedemo kraju. Obznani i zvanično Omer, nastavak putovanja. Nakon doručka idemo kod Munira i njegove obitelji da se zahvalimo ovoj časnoj i plemenitoj porodici za sve što su tako velikodušno uradili za nas a pogotovo za tebe sine Senade. Dakako babo, ja već od jutros smišljam kako da se na najbolji način oprostim od svog dobrog jarana Munira i mogu ti reći da osjećam tugu zbog ovog neminovnog rastanka. Kada završe sa posjetom kod Munira, Omer i Senad upregnu Vilana i krenu prema lokalnoj trgovini da pokupuju neke važne namirnice, a u prvom redu to su bila bitna sjemena za proljetnu sjetvu kao i izvjesna količina neophodne hrane da se nađe pri ruci, pogotovo što se putuje noću. Babo, vrijeme je da me počastiš nekom

čokoladom, nešto mi se slatko jede. Dobro sine, zaslužio si izaberi koju ti srce želi, pa evo dok ja ovo brašno i sjemena ubacim na zapregu, pa da ujedno sve platimo i odmah idemo nazad. Senad odabere najskuplju čokoladu i potom zamoli trgovca da je uruči njegovoj dragoj Larisi. Nikom ništa ne govori, daj ovo Larisi kad navrati tako ti Boga i reci joj Senad te selami. Ej-vala svaka ti čast, budi bez brige, biće predano na pravu adresu, pa i ja sam juče bio prisutan kad ste izvodili onaj vražji ples i to je najmanje što mogu učiniti za tebe. Po povratku iz kupovine Omer i Senad naprave završne pripreme za putovanje. Zapregu ponovo dobro pregledaju, a zatim na nju utovare ono preostalih stvari koje Zemka bješe popakovala u velike vreće, a potom dobro sve uvežu, zategnu i pritegnu pa onda odu da se odmore za ovu završnu etapu puta koja je preostala. Oko ponoći zaprega je napustila dvorište Munirove kuće, lagano se truckajući u već uhodanom rasporedu u kome se unaprijed znalo šta ko radi. Zemka je na čelu konvoja ponosno i uzdignute glave sjedila na mjestu odakle je upravljala zapregom, dok su Omer i Senad pazili na ostatak stoke, dovodeći je u poredak da prati kretanje sa što manje zadržavanja, svjesni da su tek na pola puta od cilja koji su sami sebi postavili. Zbog nekoliko neugodnih uzbrdica morali su konja Vilana dva puta odmarati a i sama zaprežna

kola su dodatno natovarena u Han Biloj, pa se kretanje do Ovnaka prilično otežalo. Na Ovnaku su malo duže odmorili i potom krenuli putem ka gradu Zenica. Kada su stigli u grad koji u ove sitne sate je još uvijek bio uspavan bili su sigurni da se bliži kraj ovom noćnom tumananju a posebno su bili sretni što se svakim pređenim korakom sve više smiješio njihov novi dom. Čitav ovaj maratonski put, iako iscrpljujući i na momente težak, za ovo troje skromnih i odvažnih ljudi urezao se duboko u biće svakog od njih kao nešto posve normalno, jer oni i nisu navikli da im bez borbe i ustrajnosti nešto samo od sebe s neba padne. Hajde sine malo ubrzaj tempo, prikupi stoku da pređemo ovu malu dionicu i u Peharama smo, a onda ćemo kratko odmoriti i posle toga zaseok Sviće nije daleko. Kad prođu pored autobuske stanice, onda na lijevom skretanju prema magistrali odnekud iznenada stvori se patrola policije i neposredno ispred zaprege zapreče put. Vjerovatno neka rutinska kontrola pomisli Omer, neka svako radi svoj posao. I ne sluteći kakva drama predstoji, Omer izađe naprijed na čelo ove izmučene i napaćene kolone, da upita pozornika koji sav onako važan bahato bješe izletio iz auta. Zašto nas zaustavljate, vidite da smo haman izašli iz grada a i blizu smo cilja jer znamo gdje idemo. To što ti kažeš mene ne interesuje, moraš zaobilaznim putem da odeš da bi stigao

do Pehara jer nama je tako naređeno. Ne znam ko ti izdade takvu glupu naredbu u ovako teškom vaktu, uzvрати njemu Omer. Ostalo nam je još stotinjak metara pa da posle toga nastavimo put. Idemo za Sviće. Hajde Nazife, pusti nek ljudi prođu, grehota je da ih baš mi sad tu maltretiramo povika iz auta onaj drugi policajac. Od toga ne bude nikakve koristi, čovjek navalio da se vrate i nema druge. Pusti nas da prođemo, imaš li ti dušu čovječe. Reko sam samo nazad zaobilaznicom, to ti je posljednja opomena. Izvrši naređenje u protivnom ću morati da te uhapsim. Ti me uhapsiti nećeš sigurno glupi čovječe, tiho izusti Omer, a potom pade mu mrak na oči praćen munjevitom reakcijom koju jedva da se moglo uočiti. Desni aperkat izvučen duboko iz kuka, praćen krckanjem kostiju na bradi, ponese Nazifa nekom nevidljivom rukom i složi ga uz obližnji ivičnjak tako ubjedljivo, da ubrzo utonu u carstvo snova. Evo sad me hapsite neću bježati. Senade odmah nastavite dalje, ništa ne brinite biće to sa zakonom sve u redu. Onaj pozornik što je do tada sjedio u autu sad izađe pred Omera i obrati mu se riječima prožetim nekim veselim prizvukom. Ne bi trebao ni smio da ovo kažem ali – udarila vila na Halila, i krajnje je vrijeme bilo da nauči lekciju pa da skonta da u životu osim pravca postoji desna i lijeva krivina. Moraš balansirati i to je to. Ja sam Zoran Marić a to samo da znaš ko te hapsi. Pa

svjestan si da moram da te vežem iako ovo nerado, činim pruži ruke da stavimo lisice. I tako Omer po prvi put završi u hapsani. U sami osvit zore mala kolona na čelu sa Zemkom kretala se tiho kroz predgrađe Pehare, gledajući usput kakvo veće proširenje da bi se malo odmorili i nešto doručkovali. Majko, ovdje pored Džamije je dovoljno prostrano da neometano prikupimo snagu za ovo malo puta što nam je preostalo. Zatim Zemka na brzinu pripremi da nešto prezalogaje ali Senadu je hrana bila na zadnjem mjestu, jer bio je zabrinut šta se sve dalje može dogoditi njegovom babi Omeru. Jedi sine, tvoj babo je uvijek kroz život pošteno hodao dignute glave, pa ljudi nisu budale da to ne mogu prepoznati, tako da sam ja nešto uvjeren da će to u vezi našeg Omera da se završi kako je najbolje za nas. Da bi udovoljio svojoj majci Senad pojedje nekoliko zalogaja hrane, a potom se židne na zapregu i smjesti među vreće da desetak minuta odmori. Kada mu prve jutarnje zrake sunca udare u lice, on naglo otvori oči i ponovo ih zatvori te tako pokuša da u mašti prizove lik svoje drage Larise. I dok je tako sanjalački tabirio po nedavnim uspomenama bježeći od surove stvarnosti, jutarnju tišinu naruši metalni glas koji je dolazio iz neposredne blizine. Nema odmora dok traje obnova široko se smiješeći resko uzvikne Gavro prilazeći krupnim koracima do zaprege. Fala Bogu evo našeg Gavre,

sav ozaren od sreće Senad upravi pogled ka Zemki tek toliko da joj pokuša da vrati samopouzdanje koje bješe dobrano poljuljano zbog svega što se izdešavalo posljednjih nekoliko sati. Zatim energično klizne sa kola i momačkim hodom se uputi u susret svom starom dobrom komšiji. Srdačno se pozdraviše, a potom Gavro prelazeći pogledom unaokolo upita Zemku - pa će se sakrio moj pobro Omer, ovo meni ne miriše na dobro...Babo je osto u gradu ali ne svojom voljom, njega je uhapsila policija a ja sam uspio još da vidim kad sjeda u auto sa onim drugim policajcem. Šta!!! Mog pobru da uhapse, takvog čovjeka hapsiti, to je nemoguće, ne mogu da vjerujem. Hajde da sjednemo i za par minuta ću ti sve ispričati šta nam se dogodilo i zbog čega je moj dobri babo bio isprovociran do te mjere da se suzdržati nije mogao. Kad Senad završi opis i tok nemilog događaja, Gavro samo odrešito uzvratil: poznam ja Omera i dugo i vrlo dobro pa mogu samo da kažem, neka ga je mlatno i ja bi isto tako postupio na njegovom mjestu, pa neka bude što bilo nije. Odmah da vam kažem ja ću se lično pobrinuti da to prođe u najboljem redu, tako da ne bude krivično gonjen i da se među nas vrati kao posve slobodan čovjek. Bilo bi mudro i tako ćemo uraditi da ne letimo pred rudu pa kad dobro razmislim bolje je da sve ovo skupa prenoći, a ja ću sutra poraniti i ništa se ne brinite ima i vaš

Gavro konja za trku. Ovaj čovjek je bio autentičan primjer gorštaka sa Vlašić planine. Odlučan i hrabar, mudar i plah a istovremeno stamen i jak ko granit, znao je šta, kako i kuda do zacrtanog cilja najlakše stići. Boreći se kroz život pošteno i odvažno, bio je zadovoljan što mu porodica na kraju svakog dana zahvaljuje Bogu što ih obasipa raznim ovozemaljskim blagodatima, a on je svoju djecu učio kako je skromnost presudna ljudska vrlina koja te čini sretnim. Srednjih godina baš kao i Omer, Gavro je žilav i zgodan stari momak sa dobro očuvanom vanjštinom na kojoj posebno mjesto zauzima gusta smeđa kosa ispod koje energično svijetle dva sivozelena oka sa markantnog lica ovog dobročudnog čovjeka uvijek spremnog za pomirljivost, razumijevanje i pomoć drugima. Planiranje smo završili sada se Senade pakujemo i odmah krećemo prema vašem novom domu. Ostatak puta prema Sviću je blagi uspon uz korito brzog potoka koji bukvalno polovi samo naselje i daje posebnu draž ovom bajkovitom mjestu praveći prirodnu oazu mira. Pravo da ti kažem Gavro, ja ne znam koju bi stranu rječice odabrao za sebe. U pravu si Senade i meni se ovdje sve dopada, pa napravi polukrug rukom kroz vazduh objašnjavajući do u detalje koje sve mogućnosti im stoje na raspolaganju ako iskoriste svoje pređašnje znanje i iskustvo u obradi zemlje. Imamo drva, vode u izobilju,

oranica i pašnjaci su na sve strane. Svega ima, pa čak i vodenica na potoku je dobro očuvana tako da pred samu zimu možemo imati brašno koje poželimo. Samo treba zasukati rukave i zimu možeš da dočekaš bez ikakve brige. I tako dok su usput razgovarali o svemu pomalo, već su pored male Kapelice ulazili u naselje, a tada Senad baci pogled pravo naprijed i na putu ugleda Bosu i Viki kako dolaze u susret, tako da Senad zaobiđe zapregu i trčeći prema njima ubrzo se nađe u njihovom zagrljaju pokazujući tako poštovanje i veliku radost što ih ponovo vidi. Pa đesi Viki, baš sam sretan što ćemo biti blizu jedno drugom, jer iza nas je uhodan drugarski odnos ponajviše zahvaljujući harmoničnom suživotu naših roditelja. I ja sam Senade sretna što ću vas imati ovdje kao prve i najvažnije komšije a biće vremena da o svemu razglabamo, jer vjerujem da i ti sobom donosiš neka svoja iskustva i doživljaje koji su te snašli za ovo nekoliko dana dok ste putovali. Imam ti za pričati puno toga, samo se malo strpi i nećeš se pokajati. Evo vidiš Zemka sve je prostrano i uslovno za stanovati. U ovoj kući imate na raspolaganju tri sobe koje smo vam ja i Viki okrečili i oprali podove tako da je za vas ostalo da očistite namještaj i operete ćilime i to bi bilo to. Uglavnom sve imate, od šporeta do kašike i tanjira, jer vaša i naša kuća su na papir data da se čuvaju dok je rata, tako da nas po

zakonu ne može niko negdje drugo preseljavati ili pak uznemiravati. Hvala ti Boso na svemu, valjda ću iznaći načina da ti se bar donekle odužim za ovakav ugodan doček na koji nisam računala ni u najboljim snovima. Dok je Zemka sa Bosom upoznavala unutrašnjost kuće, vani je Gavro Senadu pokazao raspored obora za stoku, zatim veliku štalu, nastambu za drva i niz još manjih objekata za određenu svrhu namijenjeni. Ovo je izgleda bogat gazda bio, pa i sušara za voće ima i to ona od prave gline ozidana. Ne mogu da vjerujem kako vi pravoslavci možete vrijedne ruke imati. Jest moj Senade, mi znamo biti pravi domaćini, ali treba reći da u svakom žitu ima kukolja. Uz jutarnju kafu Gavro ukratko Bosi objasni šta, kuda i zbog čega mora da ode u grad Zenicu. I dok se malo ušminka i obuče novu garderobu, on odmah krene jer pješke do grada ima podosta ali Gavri je to bila najmanja briga, tako da je usput smišljao kako da u najboljem svjetlu prikaže svog komšiju Omera i tako ubjedljivo utiče na čovjeka kod kojeg se uputio da zatraži pomoć kako bi oslobodio svog starog druga i pobratima iz hapsane ili pritvora. Znam da već odavno kotira visoko i da je važna čivija u Zeničkoj policiji, tako da mi može pomoći, a dođe mi kao neka daljnja rodbina pa prema tome ako mi se nešto bude kočoperio i uzmico, prekrižiću ga za sva vremena, ali nadam se da neću

imati potrebu za tim glupostima. Gavro kratko pokuca i otvori vrata, pa zakorači u luksuzno namještenu kancelariju, a onda pozdravi čovjeka koji zadubljen u spise još nije dizao glavu i ne sluteći ko stoji pred njim. Dobro jutro rođače moj, Jesi li ti to mene zaboravio od kako si iz opanaka naglo uskočio u cipele... Šta? Ko si ti da mi se tako obraćaš, dižući glavu promrmlja čovjek guste crne kose i brkova za glavu viši od Gavre, koji je svojom pojavom i stavom zračio nesumnjivi autoritet. Ljudi moji je li ovo moguće, pa moj Gavro – više od dvadeset godina te vidio nisam i jedva da skontam taj naš jedinstveni humor koji čovjeka drži na površini i daje pozitivne vibracije. Nego reci ti meni koji vjetrovi tebe donesoše kod mene nakon toliko vremena, mora da se nešto krupno dogodilo kad si tako napet i zabrinut. Moj Branko da te ne bi nešto puno gnjavio odmah ću ti reći razlog moje posjete. Jučer su mi u rano jutro uhapsili mog pobru i najboljeg druga Omera, tako da sam skonto da ćeš mi ti rođeni pomoći da ga pustite kući, jer obzirom na ove ratne okolnosti mi skupa imamo preča posla od nekakve gnjavaže i povlačenja po zatvorima zbog tamo nekakve obične budale. A tako znači, pa vi sa Vlašića gdje god se pojavite probleme stvarate, jer nokautirati policajca na dužnosti nije uobičajena pojava, ali hajde dobro Gavro upoznat sam detaljno sa tim slučajem a i Omera

odavno poznajem pa mi nije bilo teško da napišem depešu da ga oslobode iz zatvora. Sinoć sam Omera posjetio u pritvoru tako da iz prve ruke saznam o kome se radi, jer trebaš znati da se ne dešava baš tako često da čuvar zakona bude tako ubjedljivo do nogu potučen. Sa Omerom sam završio osnovnu školu u Vitovlju, a obojica znamo da vuče korijene iz poštene i ugledne familije, tako da je između ostalog i ta okolnost dodatno uticala na mene da donesem takvu odluku, a i zemljaci smo pa trebamo pomoći jedni drugima barem kad je neko od nas u nevolji. Branko, svanulo mi je pred očima, veliko ti hvala. Ostajemo tvoji dužnici, pa ovako nekad za vikend kad imaš vremena svrati kod nas u Sviće da te ono ljudski ugostimo i dočekamo. Zahvaljujem ti na pozivu i nije isključeno da u skoro vrijeme skoknem do vas pa da malo oživimo uspomene na stara dobra vremena. Eto vidiš kako to u Bosni funkcioniše, od starina i odavnina, pa tako lako se velike brige oslobodiš ne znajući kako to da od veoma teškog devera ništa lakše nije. Bez obzira na povremene svađe, sukobe pa i ratove ostaje tajna duboko negdje zakopana i zakovana, kako taj Bosanski čovjek uvijek iznova smogne snage i hrabrosti da svoga komšiju bez imalo mržnje pomogne i pogura kad mu je najteže. Ljepota je to od života, a istina je u nama samo ako si dobronamjeran i duša ti čista, onda znaš kuda ideš i

koja je tvoja zadaća. Svukud pođi, u Bosnu se vrati jer te tamo čeka tvoja mila mati. Kako god dobro da ti je na svom topniku i u svojoj domovini rahatluk je duboko u nama, jer ova moja Bosna je netaknuti i neistraženi raj na zemlji od kojeg svako ponaosob ako dobro razmisli, ima neslućene mogućnosti za sebe i svoje najdraže. Kada nekome u svijetu iz bilo kojeg dijela kugle zemaljske zatreba recept o suživotu različitih naroda i religija, onda kod nas u Bosnu neka svrati, pa ćemo ga uputiti kod nekog lokalnog mudraca kod kojeg će vjerovatno morati da kao drag gost prenoći, jer će mu na postavljeno pitanje reći da po odgovor dođe sutra. Kako je nekad ćutanje jaće od bilo koje rijeći, tako je varljiva sporost neophodna da temeljito upoznaš poruku od koje ćeš koristiti imati, a naućeno duže u tebi ostanti. Sve je ovo nekako maglovito i zakukuljeno ali ko hoće razumjeće, međutim ima još nešto što se pomenuti treba a datira iz nedavne prošlosti ili moje rane mladosti, pa ne treba zaboraviti na neke obićne male ljude koji su široko gledali i daleko vidjeli. U to vrijeme neukosti i raširene nepismenosti morao si neki Božji dar imati da bi zapažen bio i od koristi ljudima i tada i sada. Još kao djeca znali smo kako se ispravno ponašati a da slučajno nekoga ne ugroziš ili bilo kako povrediš, pogotovo ako je izvorno dolazio iz svog naroda. Niko nije prisiljavan na bilo šta, tako

da amaneti od naših predaka u sebi sadrže poruku za sva vremena onima koji svojom glavom razmišljaju. Ko da sad gledam našu Maru Tokalić, kako uz ogradu ide sa šarpeljom preko ramena punim novčanica do vrha, jer vraća se sa pijace utorkom, prodala petsto-šesto jagnjadi i onako u onoj vezenoj bijeloj nošnji naziva - Pomoz Bog, a mi od vršaja svi kućile odgovaramo –Bog ti pomogo Maro, upitamo se za zdravlje i ona produži putem prema Pugarju. Kad su nenu Hanifu upitali šta je svrha i zbog čega se pobratimila sa majkom od Jovana Prole, ona je spremno odgovorila: pa djeco draga ja ovo činim zbog vas, a ako već tražite da vam kažem ona je to prva predložila a ja prihvatila, i još zapamtite u mektebu je obred a islam u životu. Ima ljudi koji malo govore a puno kažu pa su kao takvi neobični ali i poučni. Takav je bio naš Hasan. Kada na red dođe da se u njegovoj magazi saberemo na tu noćnu sjedeljku, onda ti ono ulaziš unutra i odmah nazivaš selam, naravno gledajući u njegovom pravcu poštovanja radi, a on te u početku samo odmjeri sa one svoje šiljte pored šporeta, da bi nakon desetak minuta neke svoje procjene uzvratio na pozdrav, a tebi smješno pa se prema prozoru okreneš da ne vidi kako se sav treseš od smjeha. Dolaskom ovi novih tehnoloških vjetrova, narod ne vidi da je nezadovoljan i da sretan nije, i pitanje je hoće li ikada ponovo da se vrati ona bezbriga i

rahatluk kad imaš malo, a dosta ti jer gladan nisi. Ako se sve vrti u krug onda povratak prirodi nemoj isključiti, jer tamo si svoj na svome. Da se doskora u Bosni živjelo sa prirodom i od iste uzimalo koliko ti treba najbolje, oslikava mjesec juli u kojem se trava kosi a onda sijeno kući nosi.

Spomenuta Mara Tokalić u tom mjesecu sakupi u jednom danu stotinjak kosaca, i tako svake godine neponovljiva žena poglavica, napravi najbolju priredbu za sve nas koji ostavljamo sve svoje poslove i idemo da uživamo u tom danu kada ugodno sa korisnim, obilježi čitavu sezonu u skupljanju blagodati koje zemlja daje. Koliko kosaca toliko i gledaoca a možda i puno više, tada naruši tišinu u netaknutoj divljini vuka i orla, pa tako odmah početkom dana otkosi svjedoče da će do ručka nepregledna livada od Hrguša-Sutice do Jelića biti odrađena od strane ovih izabраниh ljutih momaka. To je pozorište na otvorenom, u kome su svi za jednog a jedan za sve, jer tako su oduvijek odvažno i pošteno pomagali jedni druge. Kad prestane reski zvuk oštre kovanice i umukne izvlačenje žice po istoj od strane belegija i brusova, tada pri pomjeranju do obližnje livade, oživi taj naš čuveni bećarac od koga ti se diže kosa na glavi, a krv u žilama ledi jer to je dio tebe i tad si svoj na svome. U vrijeme ručka jede se razno pečenje, masni sir, cicvara te burek koji pliva u domaćem maslu a ponešto se i

zasladi, da bi se zatim sredile i poklepale žilave silverke. Onda na red dolazi glavni dio predstave, odnosno takmičarski megdan u kome titulu najboljeg kosca odnese onaj koga vijeće starih i dokazanih kosbaša izabere. Smisao tog takozvanog zabrijavanja je da kosiš široko a odeš što duže i pritom obriješ ravno te nisko do zemlje. Bio sam prisutan u Vukovac kraju gdje se to nadmetanje redovno odigravalo jer trava je tu niska i oštra ko žica. Tu travu zovu brk. Nije obavezno i učestvuje ko hoće, ko je doista spreman te u dobroj kondiciji a pritom u vodiru nosi makar jednu belegiju koja vola cijeloga vrijedi. Kad pogledaš ispred sebe te kršne momke, obučene svečano u lijepo izvezene narodne nošnje, shvatiš u trenu da ljepšu i plemenitiju ceremoniju gledati nikad nećeš od ove. Osim volje treba tu snage i žilavosti da vješto poput zmije pratiš svaki naredni zamah oštre kovanice i da na kraju budeš zadovoljan što si dao sve od sebe a ocjene neka drugi daju. E „Božije mi“ uzvikne Jure ove godine nećeš nadame, zatim divlje podvikne da ti uši zazvone i potom se poput gumene mašine sav prepusti zanosu koji ga uz bodrenje nepristrasne publike ponese daleko od svih ostalih učesnika. Spremo se je Jure dugo i temeljito za ovaj dan a svoju silverku je detaljno pripremao pa je između ostalog zbavio kosišće koje je duže bilo nego što je uobičajeno. Sve

skupa se to isplatilo jer titulu u tom i takvom nadmetanju Jure je tada ubjedljivo osvojio, a iza sebe je ostavio rekord u širini maha od četiri metra i dvadeset koji niko oboriti neće. Vidiš Branko je pokazao veliko razumijevanje prema Omeru, a sve je moglo da se pretvori u beskrajno i mučno natezanje sa određenim zakonskim propisima ali kako kažu neka svoga i u gori vuka. Tako je Gavro sam sa sobom, usput vraćajući se kući, razglabo očito prezadovoljan kako se sve završilo tako brzo i bez ikakvih posljedica. U svom novom domu Omer je u krugu svoje porodice uz prisustvo Bose i Viki proslavljao povratak kući i ujedno novi početak u borbi za opstanak i preživljavanje. Boso, hvala na svemu što ste uradili za nas i veliko mi je zadovoljstvo što ti i Viki odmah dođoste da podijelite skupa sa nama ovu našu veliku radost. Ne trebaš zahvaljivati Omere, pa mi smo sve troje jedva čekali da dođete ovdje tako da smo sada napokon sretni i veseli što se naš bivši komšiluk ponovo okupio, a sve dalje ćemo lako dogovoriti, jer imamo dobre preduslove za tako nešto. Dogovor kuću gradi. Kad bi pitao Bosu kako se bude tako nasmijan i pun sreće, ona odgovor ne bi ponudila jer neka tajna energija po rođenju nastavi da prati ljude i ne napušta ih bez obzira na teškoće koje svakog od nas prate kroz život. Dobročudni izraz na licu prožet nekom blagošću, posebno izbliza, prate sitno utisnute pjege

oko nosa, pa oči boje kestena čine ljepotu i sklad kakav se rijetko viđa. Ispod marame proviruju loknice plavo uvijene kose, a osmjeh svaki put otkriva dva reda bisera koji su kao dar prirode nesebično dati ovoj ženi. Uglavnom Gavro je svojevremeno kad je trebalo, napravio pravi izbor i nije se nikad pokajao zbog toga jer kažu da nije kuća na zemlji nego na ženi. Kćerka Viki sada već izrasla u zrelu djevojku bila je izgledom kopija od mame Bose, ako se izuzme boja očiju koje su kod Viki bile modro plave kao nebo, a osebujna mladalačka ljepota i zanosni stas nudile su ovoj prekrasnoj ljepotici priliku da uzme za sebe ono najbolje što život nudi. Ja sada odoh Zemka vani da malo protegnem noge, a znatiželjan sam da razgledam okolinu da bi znao šta sve možemo posijati od sjemena koje smo sobom donijeli. Tako se Omer zaputi prema obližnjem brijegu sa kojeg se kao na dlanu nudila plodna oranica, pašnjaci te bukova i grabova šuma koja će uveliko olakšati život tokom cijele godine. Prezadovoljan sa prvim utiscima i onim što je mogao da vidi, Omer je u sebi već počeo da pravi planove o tome gdje šta posijati a da urod bude dobar i da se uloženi trud isplati. Nakon kraćeg razgledavanja ove prekrasne doline koju siječe bistri potok na dva oveća posjeda sa svim pratećim objektima, bilo je jasno da se pređeni put itekako isplatio. Ovo je više i bolje od mojih očekivanja, pa zamisli

drvo i voda su nadohvat ruke što će nam svima olakšati da se izborimo sa radovima od kojih trebamo da napravimo siguran opstanak za obe porodice. Sa druge strane brijega a ispod prevoja, bilo je smješteno nekoliko kuća naseljenih izbjeglicama iz raznih krajeva koje su tu našle smještaj i očekivanu sigurnost od ratnih stradanja. U momentu kad završi sa upoznavanjem predjela i perivoja koje oko može dosegnuti, Omer usmjeri pogled na put koji vodi u njihovo naselje i u daljini ugleda kako se neko približava oštrim korakom prema Kapelici koja se nalazila na samom ulazu ka njihovom novom prebivalištu. Ono mora da je Gavro. Poznam ga po hodu, a kako i ne bi kad smo tolike godine proveli zajedno i nema kroz šta prošli nismo. Idem pred svog starog druga pa valjda je toliko zaslužio šta sve uradi za mene. Na stotinjak metara Omer zastade i odmah uzvikne – Hooop! da označi svoje prisustvo u blizini, a odgovor nije trebalo čekati dugo tako da i Gavro nakratko zastade te duboko udahne a potom iz petnih žila zagrmi vrisak od kojeg se dugo orila i tresla sva Zenička kotlina. Za ovu godinu je dosta podvikivanja pa štedi grlo kad se bude Senad ženio ili Viki udavala, tad ćeš barem imati pravi razlog da odvrneš sve ventile koje ti je Bog dao. U pravu si Omere ali eto nisam ti kupio u gradu napolitanku pa kontam da ne idem prazne ruke svom pobratimu, tako da je

ovo moje oduševljenje naglas odaslano jedini poklon koji možeš dobiti od mene a vjerujem da ti je i najdraži. Totalno si u pravu moj Gavro, prilazeći bliže na trenutak zastane a onda čvrsto onako muški zagrlj ovu ljudsku gromadu u svakom pogledu. Dobro nam došli, na hajr i na dobro za sve nas i odmah da ti kažem da vašim dolaskom možemo samo obostranu korist imati ako budemo znali poredati stvari i prioritete kako treba, u šta sam naravno unaprijed uvjeren jer mi smo stamena japija a i korijeni naši za izdaju ne znaju. Dobro ti to kaza, nego idemo u moj novi dom da tu slatku kaficu isprobamo, pa ćemo na miru da isplaniramo šta i kako da krenemo sa radovima oko proljetne sjetve. Nemamo šta čekati jer pred nama je mnogo raznih poslova i zadataka. Nakon kraćeg razgovora bilo je sve utanačeno, tako da već od sutra krenu sa oranjem i sisanjem pšenice i ječma a kasnije kukuruza i krompira pa ostale kulture koje će svojim šarolikim asortimanom da popune i obogate trpezu ovih vrijednih ljudi. U rano jutro Omer i Gavro upare Vilana i Putka, zatim zakače plug i zubaću iz prepunog mličara, pa se uz pjesmu upute prema oranici koju izabraše za posijati ove za život najvažnije žitarice, jer su se držali one narodne izreke: ako zimi imaš brašno soli i drva nekako ćeš preživjeti do narednog proljeća. Ovo je vrhunski alat za obradu zemlje Gavro, pa kud i kamo je lakše sa ovim

plugom da otkidaš brazdu a i zubaća je napravljena od zbilja dobrog poznavaoaca ovih prilično teških zemljanih radova tako da sa pola snage uradiš sve što si zacrto a ne umoriš se. Pa dosta smo za danas otkinuli ove ledine Omere, a samo kratko odmorismo konje. Ima u Boga dana a ni posao nije zec da u šumu pobjegne. Upravu si Gavro, ovo kad pogledaš, šta zemlje prevrnusmo, je vise nego što sam očekivao, tako da možemo biti sa urađenim poslom zadovoljni, a ako ovim tempom nastavimo oborićemo sve rekorde za koje obojica znamo. Doduše mora se priznati da je ovdje zemlja puno mekša nego kod nas na Vlašiću a i plodnija je sigurno, tako da uz Božju pomoć možemo očekivati dobar prinos na kraju žetve. Uvijek smo bili optimisti pa nema razloga da takvi i ne ostanemo, tako da se možeš nadati da zacrtani cilj lagano dostigneš a potom opušteno kreneš dalje. Ako nešto započneš pa nadaš se da ćeš to i završiti jer samo od sebe ništa ne bude riješeno a svako uzaludno gubljenje vremena veliki je grijeh, zato su Omer i Gavro izabrali put koji traži naporan rad svakodnevno, ali oni su sebi omogućili da takvim pristupom ne budu ovisni od pomoći bilo koga već da višak hrane koju proizvedu ponude drugima. Rasporedom poslova i obaveza, Senad i Viki su imali najlakšu zadaću, a to tjeranje stoke na ispašu bilo bi manje zanimljivo i pomalo dosadno da im se

nije pridružio Ismetov sin iz Mudrika sa kojim su osnovnu školu u Vitovlju skupa završili. Kad stignemo na pašnjak gore Senade, uvjerićeš se kako smo mi samo formalno čuvari stada, jer ta zaravan je bogata travom a uz samu šumu ima izvor vode veoma jak i čist ko suza. Stoka pase travu a imaju je dovoljno da u tom pogledu nećemo brinuti. Nadomak izvora je korito sa vodom pa je sve ono što treba planski ponuđeno da se iskoristi i stoka bude sita i zadovoljna. Eto vidiš Senade, za čas dođemo na krajnje odredište, ali pogledaj malo prema samoj ivici pašnjaka kako dugim korakom prema nama grabi Ferid sa svojih desetak ovčica da nam pravi društvo na ovom našem zajedničkom pašnjaku. Izgleda da on poznaje ove pristupne puteve i staze kao da je već neko vrijeme ovdje navraćo, samo ne znam je li zbog pašnjaka ili je nešto drugo posrijedi, ali o tome ćemo razglabati nekom drugom prilikom, ako ti Viki nemaš ništa protiv toga. A sada idemo da se pozdravimo sa našim Feridom jer dugo se nismo vidjeli a puno toga nas veže i podsjeća na dane kada smo totalno bili oslobođeni bilo kakve brige i nedoumice. Visok i stasit momak, Ferid je zračio neobičnim optimizmom i šarmom a crne oči su osvajale svojom blagošću tako da ispod tamne kose pitomi izraz lica je privlačio ljude posebnom energijom koja se vidjela u svakom njegovom

pokretu, govoru, te umjerenom poimanju neminovne tuge i radosti. Pa đesi Feride stara kućo? Veliko mi je zadovoljstvo što te ponovo vidim i mogu ti reći kao da tvojim prisustvom lebdim negdje iznad našeg rodnog kraja, što me čini posebno sretnim pri sjećanju na sve ono što zavičaj jeste. Potpuno je jasno Senade da ne možemo tako brzo da se naviknemo na novu sredinu i sve ono što donosi ovakav dosadan način života, ali se nadam da ćemo iznaći neku adekvatnu šemu po kojoj moramo životariti ovaj period rata a na kraju ko zna šta se dobroga u našu korist može desiti. Ah, družo potpuno si u pravu, meni se već dogodilo dosta toga lijepog i nezaboravno je to sve što sam doživio na putu prema ovom mjestu, pa ću vam pokušati ukratko da ispričam ako ste raspoloženi da saslušate, a poučno je i lako se može u praksi primijeniti. E tako, smjestite se udobno nasuprot mene da mogu usput da uživam u izrazu vašeg lica jer to će mi dati snagu i inspiraciju da vam sve rastabirim detaljno. U narednih nekoliko sati, Senad je svojim urođenim talentom za deskripciju, držao neprekidnu pažnju kao i očitom radoznanost koju bi povremeno neko od njih dvoje prekidao pod-pitanjima na koja su dobijali temeljite i jasne odgovore. Pred vama sam otvorio dušu do kraja i sad mi je odmah lakše da nastavim sanjariti i nadati se da će sudbina pokazati put sreće za

mene i moju Larisu. A vi, šta se s vama dvoma događa?
Nemojte pokušavati da me lažete, možda mi se pričinjava, ali ja vidim kako frcaju nekakve iskre, samo ne znam ko zapali tu vatru među vama koja je izgleda ufatila maha, pa se čuvajte da prerano ne izgorite jer bi bila prava šteta, obzirom da vas gotivim bez zadržke i na svoj način. Znaš šta Senade, neka Višnja odgovori na to veoma teško pitanje a ja ću pristati na sve što ona bude kazala. Uvijek se odgovornost prebacuje na žene a tako je i u ovom našem slučaju jer kako da objasnim to što me snašlo prije par dana kada je bez pitanja ostavio nekoliko poljubaca na mom licu pa sam od tada malo na zemlji a više u oblacima. Samo da se zna, ova je cura pravi biser koja te neće lagati a ni izdati, zato družite moj čuvaj taj kamen dragi da ti ne klizne iz ruku pa se ošteti ili okrnji, a sva odgovornost je na tebi pa zato oboje malo prikočite da ne bi skrenuli sa pravog puta prema provaliji bez budućnosti. Koji god put da izaberemo pred nama je teška zadaća Senade, ali ja i Viki možemo sve teškoće lagano prevazići ako budemo dogovorili isti cilj, a tebi hvala što nam nudiš pomoć, podršku i povjerenje. Na svom novom posjedu Omer i Gavro su vrijedno odrađivali zadnje pripreme zemljišta koje će zasijavati, tako da su sa žitaricama završili pa im je još preostalo da pripreme plodnu oranicu za kukuruz, krompir, grah, luk i ostale za

ishranu važne povrtlarske biljke. Ovo nam je probna sezona Omere pa ako vidimo da uspijeva i da je dobar urod, znaćemo do godine, kako šta i koliko da posijemo pa da bez brige uđemo u zimu. Ova zemlja je prosuta i rahla ko lug a pored toga imamo stajsko đubrivo koje je glista preradila, tako da znamo šta možemo očekivati kad plodovi pristignu za branje. Imaćemo organski proizvedenu hranu bez hemijskih materija. Nakon desetak dana težačkog rada ova dva iskusna i žilava gorštaka sa planine Vlašić, uzmu za sebe jedan dan odmora a potom nastave da uređuju životni prostor za svoju obitelj, te nastambe za stoku koje su temeljito pregledali i popravili što je trebalo tako da se moglo staviti u upotrebu. Omere, ovo se zove sreća u nesreći, jer kako drugačije sebi da objasnim sve ove blagodati koje nam je Bog dao, pa pogledaj, mi još uvijek ne znamo šta nam sve stoji na raspolaganju. Uzmi samo da imamo vodenicu gdje samljeti možeš, zatim u jednoj šupi smo našli mašinu za ovrći žitarice, a imamo i onu pravu starinsku sušaru za voće od prave gline ozidana. Ako ove godine rodi svo voće, pa stvarno moramo priznati da kad sve sabereš i oduzmeš nama je ovdje bolje nego što smo u snu sanjati mogli. Nakon malog predaha Omer i Gavro u narednim danima privedu kraju glavne poslove na proljetnoj sjetvi, a zatim u sastavu tri žene i tri muškarca

zaredaju dva dana u kovanju i sisanju preostalih sjemena te tako okončaju one najbitnije poslove u proizvodnji svega što će biti potrebno da sebe i stoku prehrane, jer to im je bilo najvažnije u tom vremenu kad si morao uložiti dosta napora i truda u borbi za goli opstanak. Ovo je do sada izuzetno brzo i kvalitetno urađeno tako da sam ja prezadovoljan sa rezultatima koji su vidljivi na svakom koraku, a da nismo udružili snage moj Gavro, onda bi imali veću patnju a manju korist. Sve je to baš tako, a kažu da složna braća kuću grade i tako je oduvijek bilo da brat je mio ma koje vjere bio. Jedan nam je Milostivi Bog pa je stoga nevažno koju vjeru izabereš već je ključno šta si od toga naučio tragajući za istinom i da li u životu to neoborivo uvjerenje u praksi primjenjuješ. Vidiš Omere, ima ljudi sjedi s tobom i dok ga gotiviš daje obećanja razna, kune se i daje neku ko fol svoju riječ, a čim ti leđa okrene sve taj zaboravi pa ako ga eventualno sutradan podsjetiš na obaveze koje je sinoć preuzeo, taj se ničega ne sjeća ili što je još gore pravi te budalom jer jednostavno kaže da ništa od toga on nikada rekao nije. Čovječe dragi, još te u oči pravo gleda i laže tako opušteno da i sam nekad posumnjaš u vlastitu memoriju. E takve ti ja nastojim zaobići u širokom luku, jer u zadnje vrijeme nemam živaca dangubiti u jalovim raspravama od kojih niko fajde nema. Da si mi živ i zdrav ljudino moja

draga, ne zvao se ja Omer ako ovo naše druženje i bivstvovanje u najtežim mogućim okolnostima za čovjeka ne bude predmet istraživanja i konačno putokaz za sreću i suživot običnog smrtnika koji voli svoju domovinu. Tako je Omere, ja u principu ne vidim ni jedan opravdan razlog da ova jadna sirotinja i drugi pošteni ljudi između sebe ratuju i ginu za neke maglovite ideale, dok u dubokoj hladovini šačica manipulatora nemilosrdno radi na vlastitom bogaćenju. Tako je to od pamtivijeka bilo, ništa se promijenilo nije u korist onoga koji se žrtvovao na putu takozvanog patriotizma i borbe za slobodu. Zato Omere u ime viših ciljeva, bilo bi pametno da napravimo plan po kojem ćemo sa distance da pratimo ova ratna zbivanja, tako što možemo za vojsku dati višak hrane i kao logističari izboriti za sebe mjesto u ovim teškim vremenima. Slažem se Gavro s tobom, i to je najbolja moguća opcija na koju se nema šta dodati, pa ako nastavimo sa ovakvim upornim radom na poljoprivredi nesumnjivo je da ćemo zacrtane ciljeve bez dileme i ostvariti. I tako dok su brižni roditelji ulagali veliki trud u borbi za golo preživljavanje, istovremeno su njihova djeca Viki i Senad provodili najveći dio vremena u igri i zabavi te tako u sreći i zadovoljstvu ubirali plodove zrelog djetinjstva. Hoću sve da te nešto pitam Senade ali mi se nekako ne da, valjda se bojim da me

nećeš odbiti pa evo danas je pravi momenat jer nema Ferida sa nama. Pa draga Viki, slobodno reci šta ti je na srcu i duši. Tu sam da ti pomognem ako je do mene, a ako si se zaljubila onda tu pomoći nema, pa to gledaj da u tandemu sa Feridom nekako izbistriš, samo se čuvaj prevare. Ako se nećemo lagati a ne bi trebalo, nisam baš prema njemu ravnodušna pa stoga i hoću da te zamolim da me bar djelomično utreniraš i obučiš oko onog tvog plesa tako da potom ja postanem glavni kolovođa bez obzira šta se u budućnosti bude dešavalo. Nismo dovoljno školovani, ali zato imamo pametan rezon i mudro si to skontala, jer ako je očigledno da posjeduješ traženu divlju ljepotu onda ti za najbolju kombinaciju fali ta pitoma elegancija o kojoj sanjaš, pa ću se ja pobrinuti da postaneš unikatni paketić za kojim će momci noge da polome. Veliko srce imaš Senade, tako da je prava blagodan imati te za prijatelja, ali pouzdanog na koga mogu da se oslonim u svakom pogledu, stoga hvala ti što brineš o meni kad mi je najpotrebnije, a izgleda da je to baš ovaj period koji bi mogao da odredi dalji tok moje sudbine. Nemam rođenu sestru pa ako ti iskrasne bilo kakav problem, bratski ćemo ga pokušati da riješimo, zato se uvijek možeš pouzdati u mene jer ja ću rado da ti pomognem i nikad te izdati neću. Ako je zbilja tako Senade, onda sam rođena pod sretnom zvijezdom i biće mi puno

lakše da svoje snove pretvorim u stvarnost. Imaš sve predulove da ostvariš zadani cilj a posebno je važno u tvom slučaju da takvu neobičnu prirodnu ljepotu moraš iskoristiti da savladaš bilo koju prepreku na putu da postaneš sretna i zadovoljna. I tako je ovaj oštroumni mladić uz obuku za ples, drugarski i nesebično u narednom vremenu uspio da kod Viki izbrusi sve one sirove elemente koji su mogli da budu smetnja ka usponu i emancipaciji ove predivne djevojke. Prvo ljeto u izgnanstvu je poput sna prošlo veoma brzo. Sa početkom jeseni, ove dvije složne porodice su krenule da beru voće koje je posavijalo grane do same zemlje i tako dobro rodilo da se na kraju berbe sabralo od raznih vrsta nekoliko tona. Bilo je tu šljive, jabuke, kruške, oraha, pa je skladištenje moralo da se prebaci u neke prostorije unutar same kuće u kojoj su stanovali. Uporedo sa branjem, Gavro i Omer su staru dobru sušaru stavili u pogon, tako da je narednih mjesec i više dana nikako nisu gasili, a na kraju tog uspješnog posla bili su više nego zadovoljni, jer su obzirom na veliki višak ovih suvih voćaka mogli komotno više od pola da daju drugima a da njima ostane dovoljna količina. Nakon obavljenog posla oko pospremanja voća, na red je ubrzo stiglo malo napornije ubiranje plodova, a počeli su žetvom pšenice da bi na kraju završili branjem kukuruza koji je kao

i pšenica dao neočekivano dobar prinos, pa su morali proširivati ambare i druge ostave pri skladištenju ovih za život neophodnih namirnica. Kad su sve izračunali koliko im treba za vlastite potrebe, došli su do zaključka da mogu višak dati za vojsku i tako pomoći sa hranom sve one kojima je potrebna. Eto vidiš Omere, plan oko poljoprivrede nam je ostvaren, a možemo reći da smo i premašili u proizvodnji svega što nam je prijeko potrebno da dolazeću dugu zimu ispratimo bezbrižno i u rahatluku, iako je vakat težak i turoban. Tako je moj Gavro, startali smo uz Božju pomoć izuzetno dobro, a da smo čekali da neko sa strane dođe i pomogne nam, nisam siguran da bi se osjećali ovako ponosno i rasterećeno. Jest pobro, istinu si kazo, jer tuđa ruka svraba ne češe. Kako nam se stado ovaca umnožilo, a zimi volimo jesti meso onda možemo komotno desetak komada da ukinemo pa smo opet na broju kao kad smo tek stigli u ovu našu zelenu dolinu. Kad je neko razuman i na istim talasnim dužinama, onda je najmanja briga napraviti dogovor koji te vuče naprijed i ne da da potoneš u bespotrebno gubljenje vremena. Imaćemo Omere kada da raspredamo o svemu pomalo, ali mislim da treba ovako suvo i povoljno vrijeme da iskoristimo za nabavku drva pa smo onda otkočili sve prioritete u ovoj godini koja je na izmaku. Dok sutra dan svane, Gavro i Omer upregnu

za rudu Vilana i Putka i za samo jedan dan iz obližnjeg pristranka, nasijeku i kući dovuku dovoljno drva za čitavu narednu godinu, tako da im je nakon toga preostalo rezanje i cijepanje a potom slaganje u šupe koje su namjenski za to napravljene. Tako su uhodano izgledale sve godine rata za ove vrijedne domaćine koji su imali veliko iskustvo pošto su čitav život obrađivali zemlju, a potom ubirali plodove i druge blagodati koje ona daje. Zemlju i njen poseban miris naprosto zavoliš zato što je ona tvoja druga majka koja te hrani, a to je dovoljno da ta neraskidiva veza ostane i opstane do kraja života. Ratne godine su brzo prolazile, pa ipak je to za svakoga ponaosob dovoljno vremena da razmisli gdje je bio i šta je radio, pogotovo kuda i kako dalje kad se povuku crni oblaci iznad Bosne i najave neko bolje vrijeme u kome će ljubav i razum biti glavna ideja vodilja ka sreći i prosperitetu običnog čovjeka. Za Omera i Gavru najveća želja je bila da se što prije vrate na svoje ognjište te tako odmore dušu i ponovo svu energiju usmjere ka obnovi svega što je rat razvalio i porušio oko materijalnih dobara kao i poremećenih među-komšijskih odnosa. Njih dvojica su imali kapacitet i moralni dignitet da povuku svoj zavičaj i šire ka mirnim vodama, a usput da budu ogledalo za bolesne umove koji bi svaki put nanovo da silom nameću svoja pravila igre koja nemaju blage veze sa zdravom

pameti. Kako se neminovno bližio kraj rata, tako su Viki i Senad sve više jačali u zadatim ciljevima koje su u ovim ratnim godinama utvrdili i bili odlučni da ih nekako sprovedu u praksu. Otprilike pet-šest mjeseci prije nego se objavi kraj rata, jednog jutra kad su tjerali stoku na pašnjak, Viki se drhtavim glasom obrati Senadu. Znam da sam u tebe sigurna i da me nećeš izdati, pa stoga imam nešto veoma važno da ti povjerim i kažem. Sutra se udajem za Ferida. Dobro smo o svemu razmislili i u dogovoru odlučili tako što smo unaprijed pronašli šemu za odlazak u Ameriku, jer ljubav je obostrana i ne želimo da budemo podvrgnuti bilo čijim prijekim pogledima, samo zato što pripadamo različitim vjerama. Znači sutra se rastajemo pa Bože zdravlja, dok se malo sredimo i zaradimo za karte, dolazimo da vas sve obiđemo, a do tada se nadam da ćeš i ti sa svojom Larisom da uploviš u mirnu luku, pa vam od srca želim da tako i bude i da vam se ostvare snovi jer vi to zaslužujete. U redu Viki hvala ti na lijepim željama, a i na povjerenju koje si mi ukazala i ništa ne brini, ja ću Gavri i Bosi reći kad već budem siguran da se ništa bitno ne može promijeniti. I tako je Višnja zvana Viki, svoju sreću potražila skupa sa Feridom u dalekoj Americi. Navečer kad se vraća sa pašnjaka, Senad svjestan da nema izmotavanja i bilo kakve nedoumice, obznani zaprepaštenim roditeljima sve

ono što mu je Viki sama povjerila. Imate pozdrav od Višnje i ona vam poručuje da će se javiti čim prije mogne i sve vam potanko objasniti. Kako tiho ko kap rose nestade iz našeg života draga naša Viki, ali Boso nemoj tugovati pa valjda mi najbolje poznajemo naše dijete jer siguran sam da je prije donošenja ovako važne odluke dobro promislila šta je za nju a i za nas najbolje u datim okolnostima. Mladi su puni elana i energije pa ako je to njezin izbor, ja ću to poštovati i podržati. Vidim Gavro da iz tebe govori glas razuma, a uostalom mi smo kovači svoje sreće, dok sudbinu našu kroji neko drugi, veli njemu Omer te usput čvrsto zagrli svog starog druga dajući mu nesumnjivu podršku u ovoj novo nastaloj situaciji. Izdržaće tvoj Gavro i ovo iskušenje zato što sam kroz život utreniran da patim i opraštam i onima koji to ne zaslužuju, a kamoli da svoje rođeno dijete trujem nekakvim trulim predrasudama koje u konačnici ne donose nikakvu korist, pa je stoga puno pametnije da probamo hladne glave i bistrog uma ispratiti našu Viki u tu daleku zemlju. Uz naš i Božji blagoslov neka putuju kuda su naumili jer sreća prati hrabre. Nakon odlaska Viki i Ferida, Senad je slobodno vrijeme provodio u svojoj sobi, tako što je pisao pisma i ljubavnu poeziju za svoju dragu Larisu. U dugim samotnim noćima i okružen dubokom tišinom, pomno je na bijelom papiru ostavljao trag svakodnevnog

bola, jada i čemera zbog razdvojenosti od svoje drage ljubavi, tako da je u toj srceparajućoj pisaniji, punio dušu i živio u nadi da obećanje koje mu je Larisa dala neće iznevjeriti te da će ponovo kada se sretnu plamen sreće i ljubavi podstaći vatru koja treba da sija na putu u sigurnu budućnost. Dobre vijesti za Bosnu i napaćeni narod su se munjevito širile nagovještavajući kraj rata, a kruna svega bio je mirovni ugovor potpisan u Dejtonu, tako da je narod konačno doživio da diše punim plućima, jer ima ona uzrečica - Ko rat želio, u kući mu bio. Sad je samo trebalo čekati da prođe zima, pa se na proljeće mnogima otvara mogućnost povratka na svoj makar i spaljeni kućni prag, tako da su Omer i Gavro počeli da prave planove kako da povratak na svoja imanja bude izvodiv sa što manje neugodnosti i brige za preživljavanjem. Dok su oni tako razbijali glavu kontajući kako i kada da krenu u svoj rodni kraj, istovremeno je Senad pravio šemu za sebe, pošto je čvrsto odlučio da dok grane proljeće ide da zaprosi Larisu pa kud puklo nek se i raspukne. Naravno da je bio svjestan da svojoj budućoj ženi nema za ponuditi skoro ništa izuzev samog sebe, ali to mu je bilo potpuno nevažno jer čekati se više nije moglo. Konačno je stiglo proljeće devedeset šeste godine. Jednog ranog jutra ulazeći u dnevni boravak da se pridruži svojim dragim roditeljima u ispijanju prve kafe,

Senad im se pomalo stidljivo obrati pitajući za dozvolu da se hoće ženiti. Ako nemaš ništa protiv dragi moj babo, ja bi da zaprosim moju Larisu, pa ako bude pristala, niko na svijetu ne bi bio sretniji od mene. Znam sine koliko ti voliš tu djevojku, pa tvoj babo neće biti bilo kakva smetnja već podrška u svakom pogledu. Fala Bogu da sam živa, i da sam dočekala ovaj najsretniji trenutak u mom životu, oglasi se mama Zemka dajući svom sinu jedincu na znanje kako je kao i on živjela za ovaj dan koji se nikad ponoviti neće. Ovaj prsten je uspomena od moje mame, pa evo halal bilo ponesi i daj Larisi, a ona ne mora odmah znati otkud šta i kako, jer to je sine najmanje što mogu u ovom trenutku da učinim za tebe. Neka te Bog čuva i sreća prati najdraži moj. Pozdravi Munira i njegovu svu obitelj, a Larisu čuvaj, poštuju i pazi. Hvala vam babo i mama i alahimanet. Već u popodnevnim časovima sve idući pješke, Senad se približavao svom krajnjem odredištu. Usput je samo jedanput odmorio negdje ispod Ovnaka da bi pojeo sendvič što je ponio od kuće. Nije osjećao nikakav umor, iako je put od Svića do Han Bile itekako dug i naporan, Senad je bio u životnoj kondiciji tako da mu to pješčenje ispalo ko malo jači trening. Kako se približavao Han Biloj sve više je ubrzavao hod, i tako ko u transu smanjivao preostali dio puta do Larisine kuće, koja se u širokoj ravnici nazirala sa uzvišenja

nadomak samog naselja. Zadnjih desetak dana, Larisa je dnevno po par puta izlazila van kuće i u laganoj šetnji molila Boga da se odnekud pojavi jedina i najdraža ljubav, taj njezin dječak iz snova koji za kratko vrijeme osvoji srce i pomuti razum ove prelijepo djevojke. Nakon četiri teške i sumorne godine isplatilo se vjerovati i čekati, jer danas je baš neki nevidljivi glas i osjećaj tražili da se malo više udalji od kuće, pa tako kad nešto hoće biti onda to izgleda jednostavno i prosto, a trebalo je to dočekati da se desi. I tako idući lagano obližnjom cestom, mahinalno podiže glavu, i pomisli da joj se pričinjava ili ko zna. Oh, mili Bože pa to je moj Senad, a zatim sve kočnice popuste pri navali emocija i Larisa se brzinom vjetra zapuca u susret svom dragom dječaku, koji kad je prepozna potrči poput oluje i konačno završi u zagrljaju žene koju je volio više od sebe. Kakva savršena zrelost i ljepota, ne mogu da te se nagledam. Odakle primaš pa emituješ takve talase Larisa, de otkrij svoju tajnu pa da i ja uzmem djelić te neobjašnjive energije koja me osvojila i pamet uzela. Pred nama je Senade izazov i zadaća za koju se bez tvog prisustva nisam izjasnila, samo ti mogu reći da zvuči primamljivo. Nakratko ćemo taj izazov i zadaću ostaviti po strani, a sada te molim da mi jasno odgovoriš, hoćeš li biti moja žena do kraja života? Vjerno sam te čekala tolike godine, a od danas

pomozi mi da ostanem samo tvoja i ničija više. Biće mi zadovoljstvo, a sada uzmi za uspomenu ovaj skromni prsten. Onda Larisa razveže vezenu bijelu maramicu i onako znalački odmjeri na dlanu predivni komadić zlata pa kaže: mi se žene u zlato razumijemo i ovo je predivan poklon. Hvala ti i dođi da poljubiš mladu, a ceremoniju vjenčanja ćemo odgoditi za kasnije, dok se malo stabilizuje mir u državi. Sad Larisa reci koje su to važne vijesti koje imaš za mene. Nećeš vjerovati, traže nas da snimimo film koji bi u suštini bio ljubavnog karaktera, a za sve je kriv onaj naš oproštajni nezaboravni ples. Sve je snimano. Radi se o nekoj poznatoj producentskoj kompaniji. Sve u svemu nude nam ugovor na mjesec dana u iznosu od nevjerovatnih pola miliona dolara, i još su mi rekli da bi snimanje bilo obavljeno ovdje u prirodnom ambijentu. Odmah da ti kažem Larisa da sam oduševljen ponudom, a takva prilika se ne propušta jer se dešava jednom ili nikada u životu. U pravu si Senade, sa tolikim novcem možemo riješiti sve probleme oko buduće egzistencije nas i naših roditelja. Ti samo javi da pristajemo na ponuđene uslove, a ja ću poslati poruku dok mi se ukaže prilika za svoje roditelje da se ne brinu za mene. Ne ulazeći u detalje budućeg posla oko snimanja filma, Senad napiše samo u pismu kratko da je uplovio u mirnu luku sa svojom Larisom

i da povodom toga pozovu Bosu i Gavru na veselje kod njih. Dragi moji roditelji, zahvalan sam Bogu i vama što ste uvijek i u svakoj prilici imali razumijevanje prema meni, iako sam ponekad i možda griješio u ophođenju prema vama, pa mi oprostite a i ja vama sve opraštam. Puno vas voli vaš Senad. Vidimo se uskoro. Nakon nepunih dva mjeseca, Omer i Gavro zajedno sa Zemkom i Bosom, u dvije pretovarene zaprege te preostalom stokom, krenu ka svom zavičaju i Vlašić planini, puni elana i nikad sretniji odlučili su da se vrate na svoja ognjišta, pa ako treba neko vrijeme i u šatoru da se živi, to neće biti nikakva prepreka da ponovo zasuču rukave i dignu krov nad glavom za sebe kao i za malobrojnu stoku. Nekoliko dana prije polaska stiglo je pismo od Višnje. Javlja da će na ljeto doći da ih sve obiđe, a svome Gavri i Bosi poručuje da ne brinu previše, jer će sa sobom donijeti dovoljno novca da se pomognu u izgradnji i obnovi svega što je porušeno. Još draga naša Viki piše, da će zajedno sa Senadom i Larisom, dogovoriti zajedničku svadbu i vjenčanje koje će se dugo pamtiti.

Na putu istine, naši su korijeni žilavi i duboki, zato pomozimo putniku namjerniku da udahne tajanstveni miris domovine naše.